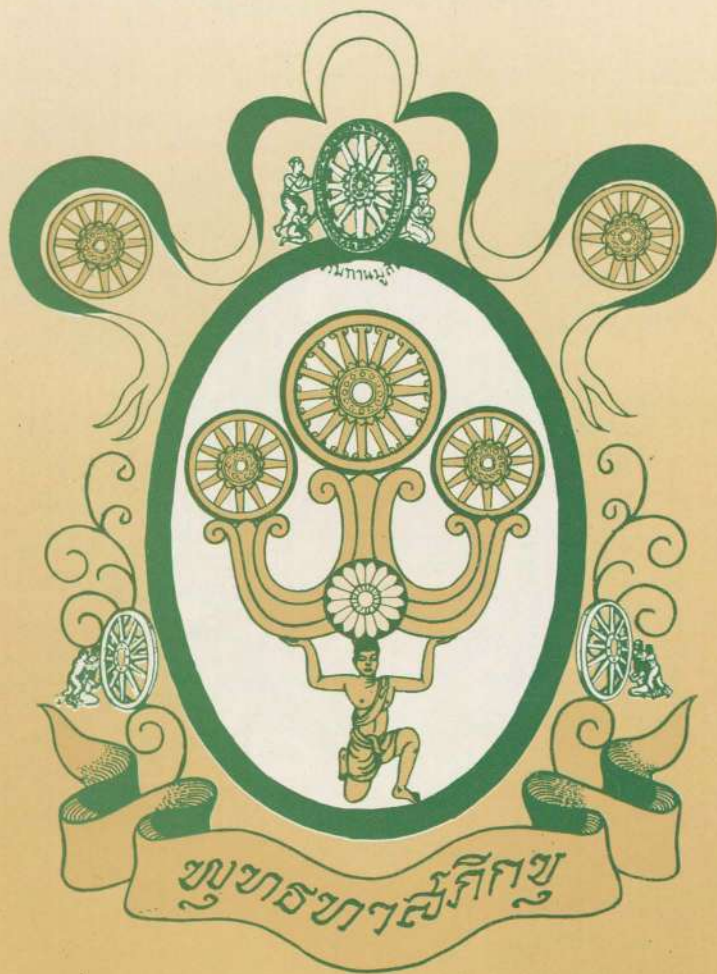

หลักเกณฑ์ที่จะช่วยโลกให้รอดอยู่ได้.

[ชุดหมุนล้อ อันดับ ๕๐]

อุทิศนา

จักรธรรมะมาลัย	จะหมั่นทั่วทั้งราชตรี
แผ่ธรรมะรังษี	ตามพระพทธทรงประสงค์ ฯ
มั่นหมายจะเสริมศาสน์	สถาปนโลกให้อย่าง
ปลอดภัยพินาศ, คง	เป็นโลกศุขสถาพร ฯ
หากแล้งพระธรรมญาณ	อันธพาลกลีบร
จะครองโลกเป็นอากร	ให้เลวลุสเตร์จฉาน ฯ
จะทุกข์ทนทั้งคืนวัน	พิฆาตกบุมมีประมาณ
ด้วยเหตุอหังการ	เข้าครองโลกวิโยคธรรม ฯ
บรรษัทพระพุทธรองค์	จึงประสงค์ประกอบกรรม
ตามแนวพระธรรมนำ	ให้โลกผองผ่องพันภัย ฯ
เผยแผ่พระธรรมทาน	ให้ไพศาลพิชิตชัย
แปดหมื่นสี่พันนัย	อุทิศทั่วทั้งราชตรี ฯ

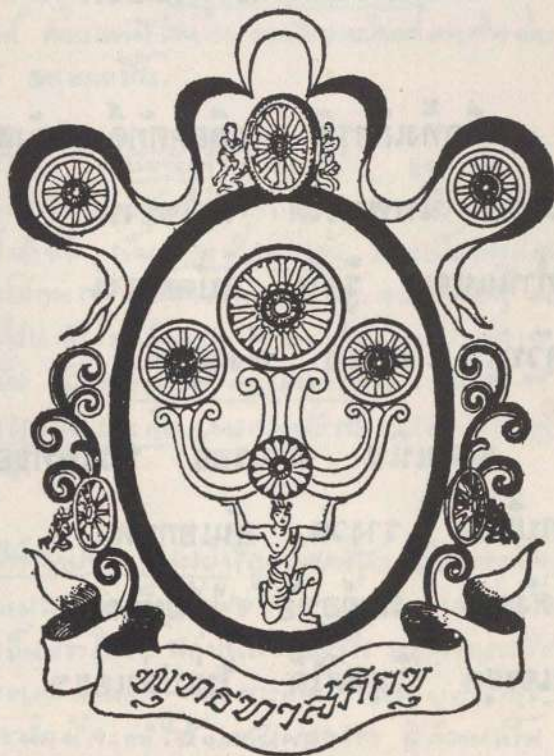
พ.ท.

๒๕๒๓

หลักเกณฑ์ที่จะช่วยโลกให้รอดอยู่ได้.

[ชุดหมูนล้อ อันดับ ๕๐]

ศรัทธาบริจาค

ของ

คณะศิษย์ผู้มีนามท้ายเล่ม

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : ๕,๐๐๐ เล่ม

๒๗ พฤษภาคม ๒๕๓๓

ตามรอยพระพุทธองค์

เมื่อทั้งเกียรติ เกียรติศักดิ์ ว่างสงบ
ก็จะพบ นิพพานได้ ดังไขชาน
ตัวท่านแหละ รู้ชัด อุบัติการณ์
ว่าตัวท่าน เองถึง ซึ่งวิมุตติ.

จงดำเนิน ตามรอย พระพุทธองค์
บากบั่นมุ่ง ราววล อันเอกอุตม์
แน่วดังอา- ทิพยอุทัย ไม่มีทรุด
ท่านจะยุด วิมุตติได้ ไม่เปล่าเอ๋ยฯ

Wongkarn P. S. K.

คำปฏิหาร

การขจัดที่แห่งหนึ่ง คือ ขุดขุมทรัพย์ที่พระจันทร์ กำลังเฝ้ามอง
แห่ง ก็ได้อะไรจะเอา การขุดขุมทรัพย์ เป็นวัตถุ
ประสงค์ ส่วนแต่อยู่ที่ใจเรา และมีความวิเศษ ทางจิต ทั่ว
โดยทั่ว อย่างคนอื่น.

วิเศษ: เป็น ชีวิตใจที่แท้ ของชีวิต, แต่เหล่านัก
กัมเม็ปยังมีความที่แท้ที่แท้ ส่วนรับรู้ง่าย. ชีวิตที่แท้
ชีวิตใจที่แท้ นั้น เป็น ชีวิตที่แท้แล้ว และ เป็น ความสุข
เสีย ยิ่งไปกว่า การที่แท้ที่แท้ แต่: เป็น ความสุข
ที่จะเป็นไปกับ ไม่ ได้เลย. ความที่แท้ที่แท้ที่แท้
ธรรมะ นั้น เป็น ความที่แท้ ของแต่ละคน และ ความ
ที่แท้ที่แท้ แก่กันและกัน และ การที่แท้ ถึง ระดับที่แท้
เป็นที่สุด.

เป็นความที่แท้ ถูกต้องที่สุด คือ การที่แท้
คน มีความที่แท้เป็นความที่แท้ใจ และมีความที่แท้ที่แท้
ชีวิตที่แท้ เป็นไปของแท้ แต่คนแท้คือสิ่งแท้ อยู่จากแท้ที่แท้
แท้ และตลอดเวลา. ทั้งความที่แท้ ซึ่งอยู่กับแท้
ที่แท้ ชีวิตที่แท้คือความที่แท้ที่แท้ที่แท้ มีความที่แท้
ความที่แท้ ของแท้ที่แท้ และ ความที่แท้.

สองคนของแท้ คือแท้เป็นแท้ รัก-คือแท้ที่แท้-แท้ที่แท้
แท้แท้ ทั้งแท้ที่แท้ ที่แท้ที่แท้แท้ที่แท้แท้ที่แท้แท้
แท้แท้; คือแท้ที่แท้แท้ที่แท้แท้ที่แท้แท้แท้แท้

พระองค์อยู่ที่หลังม่าน.

ดูให้ดี พระองค์มี อยู่หลังม่าน
อยู่ตลอด อนันตกาล ท่านไม่เห็น
เฝ้าเรียกหา ดุจเห่าหอน หอนหาเป็น
ไม่รู้เช่น เชิงหา ยิงหาไกล.

เพียงแต่แหวก ม่านออก สักศอกหนึ่ง
จะตกตะลึง ใจสั่น อยู่หวั่นไหว
จะรู้จัก หรือไม่ ไม่แน่ใจ
รู้จักได้ จักปรารถนา “อยู่นี่เอง”.

เชิญพวกเรา เอาการ “การแหวกม่าน”
คงมลาย ตายด้าน หยุดใจเงง
ทำลายล้าง อวิชชา ออย่ามัวเกรง
ว่าไม่เก่ง ไม่สวย ไม่รวยบุญๆ

Phon Phon

มาฆบูชาเทศนา

(๙ ก.พ. ๒๕๓๓)

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมา สมฺพุทฺธสฺส ฯ (๓ จบ)
สพฺพปาปสฺส อกรรมํ กุสลสฺสุปสมฺปทา
สจฺจิตฺตปริโยทปนํ เอตํ พุทฺธานสาสนนฺ-ติ.
ธมฺโม สกฺกจฺจํ โสตพฺโพ-ติ.

หลักเกณฑ์ที่จะช่วยโลกให้รอดอยู่ได้.

ณ บัดนี้ อาตมาภาพจะได้วิสันาพระธรรมเทศนา เพื่อเป็นเครื่องส่งเสริมสติปัญญา ส่งเสริมศรัทธา—ความเชื่อ และวิริยะ—ความพากเพียร ของท่านทั้งหลายผู้เป็นพุทธบริษัท, ให้เจริญอกงามก้าวหน้า ตามทางแห่งพระศาสนาของสมเด็จพระบรมศาสดา อันเป็นที่พึ่งของเราทั้งหลาย กว่าจะยุติลง ด้วยความสมควรแก่เวลา.

ธรรมเทศนาในวันนี้ ก็เป็นที่ทราบกันได้อยู่เองแล้ว ทุกคนว่า เป็นธรรมเทศนาปรารภมาฆบูชา, คือวันที่เราชวนกันมากระทำการบูชา เนื่องด้วยพระอรหันต์ประชุมกันในวันคล้ายวัน^{นี้} คือวันเพ็ญเดือนมาฆะ เรียกกันว่าวันมาฆบูชา.

ขออย่าได้ฟังสักว่าเสียงมาฆบูชาฯ ขอให้ได้เข้าใจความหมาย
 ว่าเป็นวันของพระอรหันต์ ท่านประชุมกันในวันมาฆบูชา.
 ถ้าจะพูดอย่างธรรมดา ๆ ก็พูดว่า วันนี้เป็นวันพระอรหันต์
 ของโลก. **ระลึกถึงวันวิสาขบูชา** ว่าเป็นวันพระพุทธเจ้า,
ระลึกถึงวันอาสาฬหบูชา ว่าเป็นวันพระธรรม, **ระลึกถึงวัน**
มาฆบูชา ว่าเป็นวันพระสงฆ์, โดยใจความมันเป็นอย่างนี้.

ขอให้ทำความเข้าใจว่า มันเนื่องกัน; วันวิสาข-
 บูชาเป็นวันพระพุทธเจ้า นั้นใจความสำคัญมันอยู่ที่ตรงไหน
 ท่านเคยสนใจจนถึงกับรู้สึกพอใจหรือไม่. วันวิสาขบูชาหรือ
 วันของพระพุทธเจ้านั้น เป็นวันชัยชนะ วันชนะ วันมีชัย
 ชนะของสัตว์โลก ต่อสิ่งที่ป็นศัตรูของโลก คือพญามาร,
 วันนั้นพระพุทธเจ้าตรัสรู้ วันนั้นชนะมาร; วันนั้นคือวัน
 ชัยชนะของมนุษย์ ต่อสิ่งที่เรียกว่า ศัตรูของมนุษย์คือมาร.
 เราก็นึกถึงความสั้น ๆ ว่า วันวิสาขบูชาคือวันพระพุทธเจ้า
 เป็นวันชัยชนะของมนุษย์, พระพุทธเจ้า ในนามของ
 มนุษย์ทั้งหมด ทั้งจักรวาลก็แล้วกัน ได้ชนะมาร, วันนั้น
 เป็นวันแห่งชัยชนะ.

ต่อมาพระพุทธเจ้าก็ทรงแสดงธรรม ประกาศพระ
 ธรรมจักร ในวันอาสาฬหบูชา แสงสว่างได้เกิดขึ้นในหมู่
 มนุษย์อย่างสมบูรณ์, วันพระธรรมนั้นจึงเท่ากับวันแสง
 สว่างของมนุษย์, มนุษย์ออกมาจากความมืดสู่แสงสว่าง จะ
 เรียกว่าอะไรก็ว่า เป็นวันที่หายโง่ไปแล้วกัน. ก่อน^{๕๗}นั้นไม่มีความรู้
 ไม่มีความเข้าใจ ในการที่จะเอาชนะต่อความทุกข์, บัด^{๕๘}นี้
 ความรู้พอที่จะเอาชนะความทุกข์ได้ เราจึงเรียกววันนี้ว่าเป็น
 วันแสงสว่างของโลก.

ครันต่อมาถึงวันคล้ายวัน^{๕๙}นี้ คือวันมาฆบูชา บรรดา
 พระอรหันต์ทั้งหลายบังเอิญมาประชุมกัน โดยมีได้นัดหมาย
 มีจำนวนถึง ๑,๒๕๐ รูป, แล้วก็ประหลาดที่ว่าไม่ได้นัดหมาย
 แล้วก็ประหลาดที่ว่า^{๖๐}เป็นพระอรหันต์ที่ได้รับการอุปสมบทโดย
 ตรงจากพระพุทธเจ้า^{๖๑}ทั้งนั้น; ความน่าอัศจรรย์อยู่ที่ตรง^{๖๒}นี้
 แต่ความหมายสำคัญ^{๖๓}นั้นอยู่ที่ว่า เป็นวันพระอรหันต์ เป็น
 วันที่ว่ายอดสุดของมนุษย์ หรือมนุษย์ยอดเยี่ยมสุด มนุษย์
 เต็มเปี่ยมแห่งความเป็นมนุษย์ ถึง ๑,๒๕๐ รูป มาประชุม
 กัน, นี้เรียกววันพระอรหันต์ของโลก.

วันพระพุทธรูปเป็นวันชนะ, วันพระธรรมเป็นวันแสงสว่าง, วันมาฆบูชาเป็นวันสะอาด ยอดมนุษย์มีความสะอาดบริสุทธิ์ถึงที่สุด. ทำในใจพร้อมกันไปทั้ง ๓ วัน อย่างนี้ ก็จะพอใจจะเข้าใจ จะมีความยินดีปราโมทย์ถึงที่สุด.

ขอให้ลูกเด็ก ๆ ของเรารู้จักวันทั้ง ๓ วันนี้ให้ดี ๆ; เตียววันเด็ก ๆ จะรู้จักแต่วันวาเลนไทน์เสียแล้ว วันบ๊อบอะไรก็ไม่รู้, วันเป็นทาสของกามารมณก็ไม่มีรู้, เด็ก ๆ จะรู้จักวันวาเลนไทน์ มากกว่าวันพระพุทธรูป วันพระธรรม วันพระสงฆ์. พ่อแม่ต้องรับผิดชอบ พ่อแม่ขอให้ดีเถิด, ขอให้จัดการกันเสียใหม่, ให้ลูกเด็ก ๆ ของเรารู้จักวันสำคัญของมนุษย์ ว่าเป็นวันที่มนุษย์ชนะมาร, ว่าเป็นวันมนุษย์มีแสงสว่าง, ว่าเป็นวันมนุษย์มีความบริสุทธิ์สะอาด เป็นยอดสุดของมนุษย์ มาประชุมกันมันมีความสำคัญกว่าวันใด ๆ. มาสนใจกันแต่ว่าเป็นวันกรรมกร, เป็นวันอนามัย, เป็นวันสิทธิมนุษยชน, เป็นวันอะไรก็ไม่มีมีความสำคัญเท่ากับว่า เป็นวันของพระพุทธรูป เป็นวันของ พระธรรม เป็นวันของ พระสงฆ์ นี่คือความสำคัญของวัน.

เดี๋ยวนี้มาที่นั่นกันด้วยความลำบาก ขึ้นมาบนภูเขาด้วย
 ความลำบาก, แล้วยังจะต้องเดินเวียนประทักษิณด้วยเท้าเปล่า
 ที่มีแผ่นหินขรุขระ, ก็มีเจ็บปวดมีลำบาก ความลำบากทุก ๆ
 อย่างที่มันจะเกิดขึ้นเท่าไรก็ช่างมันเถอะ, เพราะว่า ความ
 ลำบากนั้น เป็นเครื่องสักการะบูชาสูงสุด ยิ่งกว่าเครื่อง
 สักการะบูชาใด ๆ เรียกว่าปฏิบัติบูชา, เรียกว่าความเสีย
 สละซึ่ง เป็นเครื่องบูชา, บูชาด้วยการเสียสละ, พระพุทธเจ้า
 ท่านตรัสสรรเสริญปฏิบัติบูชา

ในวันปรินิพพานนั้นปรากฏว่า มีบูชาใหญ่หลวงของ
 พวกเทวดา ทำให้ดอกไม้ทิพย์หล่นลงมาจากสวรรค์เต็มไป
 หมดทุกหนทุกแห่ง, นี่มันอย่างมโหฬาร; แต่พระพุทธเจ้า
 ท่านตรัสว่า ไม่, ไม่มีความหมาย การปฏิบัติบูชา, การประ-
 พุติกระทำตามคำสอนของตถาคต นั้น เป็นการบูชาที่สูงที่สุด.
 เราอาศัยหลักนี้เป็นเครื่องกำหนด, ขอให้เราได้ทำการ
 ปฏิบัติบูชา ได้เสียสละ เมื่อมีการเสียสละมันก็เท่ากับ
 เป็นการลดกิเลส, ลดความเห็นแก่ตัว เมื่อลดกิเลส
 มันใกล้นิพพาน, ถ้ามันสนุกสนานครึกครื้น ไปด้วยความ
 สวยงาม เอรีตอรรอย มันก็ยังไม่ไกลพระนิพพาน; เพราะ

ฉะนั้น ปฏิบัติบูชาจึงมีความหมายมากกว่าอามิสบูชา. ขอให้
ทำในใจเหมือนกับว่า มันเป็นวันเมื่อสองพันกว่าปีมาแล้วครั้ง
กระนั้น พระอรหันต์มาประชุมกัน เราก็ก้มลอบแอบดู เพื่อ
จะมีความพอใจหรือบูชา ให้มีจิตใจโน้มไปตามร่องรอยของ
พระอรหันต์.

ท่านทั้งหลายจงทำในใจอย่างนี้เถิด การมานำเพ็ญ
มาฆบูชา ก็มีความหมาย, แล้วก็จะมีความหมายยิ่ง ๆ ขึ้นไป
สำหรับในปีข้างหน้า เพราะว่าจะต้องทำให้ดียิ่งขึ้นไป ให้สูง
ขึ้นไป, ให้ลึกซึ้งขึ้นไปทุกปี ๆ. เคียงวันทำได้เท่านี้ ปีหลัง ๆ
เราจะทำให้ดีกว่านี้ ให้ลึกซึ้งกว่านี้, ด้วยศรัทธา ด้วยเสียสละ
ด้วยวิริยะ ด้วยอะไรต่าง ๆ ที่มากกว่านี้, กิเลสของเราก็จะน้อย
ลงจะลดลง, นั่นแหละคือการตามรอยพระอรหันต์โดยแท้จริง.

เดือน ๘ เป็นวันมาฆบูชา เป็นวันที่พระพุทธองค์ทรง
แสดงโอวาทปาฏิโมกข์ ตามหัวข้อที่ยกขึ้นไว้เบื้องต้นแล้วว่า
สพฺพปาปสฺส อภินิหาร — การไม่ทำบาปทั้งปวง, กุสลสฺสุปฺปสมฺมปทา
— การทำกุศลให้ถึงพร้อม, สจฺจิตฺตปริโยทปนํ — การทำจิตของ
ตนให้ขาวรอบ, แปลตามตัวหนังสือว่า ขาวรอบ คือ บริสุทธิ์

โดยรอบ บริสุทธิ์อย่างครบถ้วน. คนไม่เห็นความสำคัญของ
หลักเกณฑ์อันนี้ไม่ค่อยให้ความสนใจ, ที่จริงมันเป็นกฎ
เกณฑ์ หรือเป็นหลักเกณฑ์ หรือเป็นความจริงที่จะ
ช่วยโลก จะช่วยโลกให้รอดอยู่ได้ โลกจะรอดอยู่
ได้เพราะอาศัยหลักเกณฑ์ ๓ อย่างนี้ คือ ไม่ทำความชั่ว
แล้วก็ทำความดี, แล้วก็ชนะความดี อยู่เหนือความดี
อีกทีหนึ่ง เป็นนิพพาน.

มันฟังยาก, จะทำความดีไปทำไม ทำความดีเพื่อ
โยนทิ้ง จะทำความดีไปทำไม. มันเป็นการจำเป็นที่ต้องเดิน
ไปทางนั้น มันต้องมีความดี ต้องรู้จักความดี แล้วมันไม่
บ้ำดี หลงดี เมาก็, ไม่อวดดี แล้วมันจึงจะหยุดดี จึงจะถึง
นิพพาน. มันไม่มีทางผ่านทางอื่น มีทางผ่านว่า ละชั่ว แล้ว
ทำดี, แล้วก็อยู่เหนืออิทธิพลของความดีเป็นนิพพาน คือ
ว่างจากความชั่วและว่างจากความดี มีการเว้นบาป นี่คือปิด
นรก, แล้วก็ทำบุญ นี่คือเปิดสวรรค์, แล้วก็เหนือบุญ ๆ ๆ
ไม่บำบุญ ไม่เมาบุญ ไม่อยู่ในปลักของบุญ นี่เป็นอันสุดท้าย
อิสระจากบุญ จากบาป อันนี้สำคัญมาก.

เรื่องสอนว่าอย่าทำบาปทำบุญนี้ เขาสอนกันอยู่ก่อน
พุทธกาล นี่ก็จมกันอยู่ที่นั่นติดกันอยู่ที่นั่น, ติดกันอยู่ที่นั่น,

คิดสวรรค สวรรคกามาจร คือสวรรคกามารมณบ้าง สวรรครูป
 คือไม่เกี่ยวกับกามารมณ เป็นพวกพรหมมีรูป พรหมไม่มีรูป
 สวรรคชั้นพรหมบ้าง, นั้นแหละติดตั้งกันอยู่ที่นั่น. ยอดสุด
 ของสวรรคชั้นอรุปรหมก็คือ เวนสัจญานาสัจญายณะ
 ที่สอนโดยครูคนสุดท้าย ที่สอนพระพุทธเจ้า, พระพุทธเจ้าได้
 ศึกษากับครูคนสุดท้าย คือ อุทกตาส รามบุตร สอนได้
 เพียงเวณสัจญานาสัจญายณะ. พระพุทธเจ้าท่านตรัสรู้
 ได้เองว่า โอ้ นี่ไม่ใช่ที่สุด นี่ไม่ใช่ที่สุด อาจารย์บอกว่านี่ที่สุด,
 พระพุทธเจ้าบอกว่าไม่ใช่ ขอลา, ขอลาไปแสวงหาของ
 พระองค์เองจนพบนิโรธหรือนิพพาน เหนือสวรรค.

กามนิกเป็นภพ, รูปพรหมก็เป็นภพ, อรุปร
 พรหมก็เป็นภพ เป็นภพคือการเป็นอยู่ด้วยความยึดถือว่ามี
 ตัวตน ยึดถือว่ามีตัวตนนั้นก็เป็นภพ. ภพทั้งหลายไม่ว่า
 เป็นที่ตึงแห่งความทุกข์ จึงต้องเหนื่อภพ, ฉะนั้น จึงได้เกิดมี
 พระพุทธองค์ ทรงสอนเรื่องเหนื่อภพ เป็นนิโรธ เป็น
 นิพพาน นั้นเรียกว่ายอดสุดของคำสอน ซึ่งไม่มีใครสอน
 ให้ดีไปกว่านี้ได้อีก, ไม่มีใครสอนให้เหนื่อกว่านี้ได้อีก, หลุด
 พันเป็นนิพพาน.

เอา, มาจัดลำดับกันดูใหม่ให้ดีขึ้นว่า เลิกบาปเสีย
แล้วก็มีบุญเข้ามา, แล้วก็เห็นอบุญเสีย ก็เป็นนิพพาน.
แต่ว่าชาวโลกของเราเป็นอย่างไร, เขากำลังบ้บาป อยู่มา
พุดถึงบุญเลย, ยิ่งบ้บาป หลงบาป เมบาปกันอยู่เสียเป็น
ส่วนมาก; แม้บางคนจะละบาปมาทำบุญบ้าง ก็เป็นบุญที่
หลอกที่ล่อให้เผลอความสุขของบุญ ที่เกิดจากบุญ เป็นเรื่อง
สวรรค์ จึงไม่ดับทุกข์ จะต้องเห็นอบุญน้ออีกทีหนึ่ง.

บาปเหมือนกับลบ บุญเหมือนกับบวก แล้ว
เมื่อเห็นอลบเห็นอบวก จึงจะเป็นนิพพาน. ถ้ายังมี
บุญมีบาปเดียวกันหัวเราะเดียวกันร้องไห้, เดียวกันก็ใจเดียวกันเสียใจ,
เดียวกันรู้สึกว่าได้มากเสียไป, กูแพ้กูชนะ, กูได้เปรียบกูเสีย
เปรียบ อย่างที่มนุษย์กำลังรู้สึกอยู่ในเวลานี้, นั้นมันไม่ดับทุกข์
มันจมอยู่ในกองทุกข์. มันต้องเห็นอนั้น ไม่ต้องหัวเราะไม่
ต้องร้องไห้, ไม่ต้องจิตใจไม่ต้องเสียใจ, ไม่ต้องรู้สึกว่าได้กูเสีย
กูแพ้กูชนะ; นี้เรียกว่า พระอรหันต์อยู่เหนือความทุกข์
ทั้งปวง เห็นอปัญหาทั้งปวง. ทั้งสุขทั้งทุกข์ ทั้งดีทั้งชั่ว
ทั้งบุญทั้งบาปมันเป็นปัญหา, ฉะนั้นจึงต้องขึ้นไปเหนือปัญหา
เรียกว่าหมดปัญหา คือหมดทุกข์ทั้งปวง.

คำสอนที่ว่า อย่าทำบาปให้ทำบุญ^{นี้}มีอยู่ก่อนพระ
พุทธเจ้า ไม่ต้องสงสัย, คำสอนใดๆ ที่มีอยู่ก่อนพระพุทธเจ้า
เขาเรียกว่าคำสอนเก่าแก่ เรียกเป็นบาลีว่า *สนนัตถมฺ สนนต-*
ถรรม คำสอนที่สืบต่อกันมา ยังไม่รู้แต่ครั้งไหน พระพุทธเจ้า
ก็ตรัสเรื่อง^{นี้} ว่าเป็นสนันตถรรมอยู่บ่อยๆ เช่นว่าอย่าผูก
เวร *นหิ เวรานิ* อย่าจองเวร *เอส ธมฺโม สนนฺตโน* ^{นี้}เป็น
สนันตถรรม. สนันตถรรมน^{นี้}ต้องมีมาก แม้แต่ศีลห้า^{นี้}ก็
เหมือนกัน เป็นธรรมเก่าแก่ต้องรับมา, เรื่องกุศลกรรมบท ๑๐
ก็เป็นสนันตถรรม

คำสอนที่เพียงแต่ให้ละชั่วทำดี^{นี้}ก็เป็นสนันตถรรม,
พระพุทธเจ้ามาต่อยอดสูงขึ้นไป ว่าเหนือชั่วเหนือดี ^{นี้}คำสอน
ของพระพุทธเจ้าพระองค์จริง. เราจึงรู้จักคำสอนในขั้นที่
เป็นพุทธศาสนา ^{นี้}ว่าจะดับทุกข์ทั้งปวงได้อย่างไร มี
โฆหารที่จะพูดได้ว่า พระพุทธเจ้าไปสวมยอกต่อให้สนันต-
ถรรม, หรือว่าได้ทำความสมบูรณ์ให้แก่สนันตถรรม.

แต่ถ้าท่านทั้งหลายเชื่อว่า ได้เคยมีพระพุทธเจ้าเป็น
อันมากมาแล้วแต่กาลก่อน, แต่ในกาลก่อน พระพุทธเจ้าทุก

พระองค์ก็สอนอย่างนั้น ไม่ทำบาป ทำกุศล แล้วก็ทำจิตให้
 ขาวรอบ ถ้าอย่างนั้นพระพุทธเจ้าพระองค์นั้นก็เป็นผู้ฉายซ้ำ ฉาย
 หนึ่งซ้ำของพระพุทธเจ้าองค์ก่อนๆ ก็ตามใจ ไม่ใช่ปัญหา
 สำคัญ. ปัญหาสำคัญอยู่ที่มันจะดับทุกข์ได้หรือไม่ เคียงวัน
 คนไม่รู้แม้แต่เรื่องว่าอย่าทำบาปก็ไม่รู้, ไม่รู้จักว่าบาปนี้
 อันตรายเท่าใด, แล้วคำว่าบุญก็ไม่รู้ รู้แต่ว่าได้สนุกสนาน,
 แล้วได้กามารมณ์ ก็เรียกว่า บุญๆ, มันก็ไม่ถูกคอก เรียกว่า
 มันลบกระดานหมดทิ้งไปแล้ว ตั้งต้นกันใหม่, ไม่ทำบาป
 แล้วก็ทำบุญ.

ปัญหามันมีอยู่ว่า เราจะนำหลักการของพระพุทธ
 เจ้านั้นมาใช้ในโลกปัจจุบันนี้ได้อย่างไร? โลกในปัจจุบันนี้
 เต็มไปด้วยบาป ก็มีอยู่ส่วนหนึ่ง, แล้วโลกทุกวันนี้ส่วนหนึ่งก็
 บำบุญๆ. มันก็ต้องแก้ไขด้วยหลักการนี้ หลักการแห่งโอวาท-
 ปาฏิโมกข์นี้ว่าจะทำให้จิตมันเหนียวบาปและเหนียวบุญ, ให้
 เหนียวบวกและเหนียวลบ ไม่หลงบวก ไม่หลงลบ. เพราะว่า
 ถ้าหลงบวกมันก็เกิดกิเลส, ถ้าหลงลบมันก็เกิดกิเลส. พังให้ตี
 ถ้าเกิดชอบใจขึ้นมา มันก็เกิดกิเลสบวก, ชอบใจเป็นบวก มัน
 ก็เกิดกิเลสบวก คือความโลภ รากะ—ความกำหนัด อภิขมา

—ความที่จะยึดครองให้มาก ๆ. แต่ถ้ามันเกิดลบ มันก็เกิด
กิเลสลบ ก็คือโทสะ—ประทุษร้าย โทสะ—มีความโกรธ แล้ว
มันจะฆ่าให้ตาย. กิเลสบวกมันจะเอาไว้, กิเลสลบมันจะฆ่า
ให้ตาย.

เดี๋ยวนี้เราก็มีแต่กิเลสบวก สะสม ๆ ๆ จนไม่รู้จะสะสม
กันอย่างไร, มันเกินไปหมดแล้วในบ้านในเรือน, แล้วก็
กิเลสลบ ก็จะมาพ่นกันไม่มีที่สิ้นสุด. ลองสำรวจดูว่าทุก
วัน ๆ ไม่เคยขาด โลกนี้มีที่ที่มันประหัตประหารกัน ต่อสู้แย่ง
ชิงแข่งขันเอาเปรียบกัน ไม่เว้นแต่ละวันในโลกนี้; เพราะ-
ฉะนั้นกล่าวได้ว่า กิเลสบวก และกิเลสลบมันกำลังครอง
โลกอยู่ที่เดียว, ถ้าเมื่อไรเห็นว่าไม่ไหวบ่วยการ เลิกบวก
เลิกลบนั้นแหละมันจะสู้สันติภาพ. ถ้าคนยังโง่งยังหลงอยู่
ในบวกในลบแล้ว อย่าไปหวังสันติภาพ อย่าร้องกระโขนกให้
บ่วยการตะโกนจนตายสันติภาพก็ไม่มี. เมื่อคนยังไปหลงใน
มูลเหตุของกิเลส คือบวกและลบ, ขอให้ระวังกันเถอะว่า
โลกมันกำลังจะวินาศ เพราะว่ามี ความหลงในบวกในลบ

โลกยิ่งเจริญด้วยวัตถุ ยิ่งเจริญทางวัตถุขนาดหนัก,
แล้วก็เป็นอย่างนั้นว่า ความหลงบวกก็ถึงขนาดสูงสุด แล้วมัน

จะเต็มไปด้วยความเห็นแก่ตัว ความอิจฉาริษยา ความเบียดเบียน. เจริญทางวัตถุด้วยเครื่องจักร ด้วยอุตสาหกรรม มันก็เกิดกิเลสชนิดอุตสาหกรรมเหมือนกัน กิเลสมันก็รู้จักเป็นอุตสาหกรรมเหมือนกัน, มันเกิดขึ้นกันอย่างใหญ่หลวงอย่างรุนแรง อย่างมากมาย, แล้วกิเลสอุตสาหกรรมมันก็จะทำลายโลก.

ฉะนั้น ระวังให้ดีๆ ที่ว่าเจริญ เจริญทางวัตถุ เจริญด้วยอุตสาหกรรมนั้น อันนั้นแหละ จะทำลายโลก. หนทางรอดมีอยู่ข้อเดียว คือเอาธรรมะมาไว้ให้มากพอ ชดเชยกันให้มากพอ, อุตสาหกรรมก้าวหน้าเท่าไร ก็จงเอาธรรมะมาป้องกันไว้ให้พอ ชดเชยไว้ให้พอ ความเจริญทางวัตถุ นั้นจะไม่ทำลายโลก. มิฉะนั้นแล้วความเจริญทางวัตถุ นั้นแหละมันจะทำลายโลก, เพราะว่าความเจริญทางวัตถุ มันทำให้เห็นแก่ตัว; บวกรู้เห็นแก่ตัว, ลบกรู้เห็นแก่ตัว, มันจึงเกิดความทุกข์ไปเสียทั้งสองฝ่าย. ความจะยึดเอาจะยึดครอง ก็มีปัญหา, ความที่จะทำลายล้างแย่งชิงต่อสู้กันมันก็มีปัญหา; เมื่อไรหยุดหลงในความเป็นบวกรู้เห็นแก่ตัวในความเป็นลบ เมื่อไหร่จะหมดปัญหา.

ถ้าท่านทั้งหลายมีความรู้เรื่องปฏิจาสุมุบาท ท่านก็จะเห็นว่า ทั้งบวกและทั้งลบมันเป็นเพียง ปฏิจาสุมุบาท เสมอกัน, ในกระแสดังปฏิจาสุมุบาทมีบวกมีลบโดยเสมอกัน เมื่อนั้นจะหยุดหลงบวกและหลงลบ. แต่มันก็เป็นเรื่องเข้าใจยาก ที่จะเข้าใจปฏิจาสุมุบาท : อาศัยกันเกิดขึ้น อาศัยกันเกิดขึ้น อาศัยกันอย่างนี้เกิดผลอย่างนี้, อาศัยกันอย่างนี้ดับลงไป อาศัยกันอย่างนี้มันเกิดขึ้น, มันไม่ใช่เป็นบวกเป็นลบตามธรรมชาติ, มันเป็นความโง่ของมนุษย์ ไปจัดให้มันเป็นบวกจัดให้มันเป็นลบ, สิ่งใดที่พอใจก็จัดเป็นบวก, ไม่พอใจก็จัดเป็นลบ.

แต่มันก็ยังไม่เหมือนกันทุกคน บางคนไม่ยอมรับที่เป็นบวกของคนหนึ่งไม่เป็นบวกของคนอื่นก็ได้ ก็เห็นไม่ตรงกัน เพราะฉะนั้นมันจึงจะทำอะไรอย่างตรงกันข้าม, คนหนึ่งว่าดีคนหนึ่งว่าไม่ดีในเรื่องเดียวกัน อย่างนี้มันก็มี เพราะว่า ว่าดีว่าชั่วนี้ มันบัญญัติตามความพอใจของมนุษย์. อันธพาลหรือโจรมันก็ว่าดีไปตามแบบนั้น, สุภาพบุรุษ สัตบุรุษ ก็ดีไปตามแบบนี้ แล้วมันก็ยังขัดขวางกันอยู่อย่างนี้ ความขัดแย้งก็ยังมีอยู่ตลอดไป.

ดิฉันนั้นยังเป็นปัญหาข้อแย้งกันอยู่ ระหว่าง
 คนพาลกับ สุภาพบุรุษ; ถ้าเอาหลักธรรมะเป็นหลัก
 ก็พูดว่า สิ่งใดไม่ทำอันตรายใคร มีแต่ได้รับประโยชน์
 ด้วยกันทุกฝ่าย สิ่งนั้นดีสิ่งนั้นถูก, ถ้าไม่เป็นอย่างนั้น
 แล้ว ก็เรียกว่าผิด. ถ้าถือหลักอย่างนี้ ก็ได้, มันก็ยุติ
 กันได้ ทำแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กันทุกฝ่าย, ไม่ทำบาป
 แล้วก็ทำบุญ แล้วก็เห็นแก่ความถูกต้อง เห็นแก่ผู้อื่น ไม่
 เห็นแก่ตัว.

พอมีความเห็นแก่ตัว มันก็ตรงกันข้าม มันหมุนไป
 คนละทิศคนละทาง, เห็นแก่ตัวก็เป็นทาสของกิเลส รักสิ่งไรก็
 เป็นทาสของสิ่งนั้น, โกรธสิ่งไร ก็เป็นทาสของสิ่งนั้น. คง
 จะฟังไม่ถูกกระมัง รักสิ่งไรก็เป็นทาสของสิ่งนั้น ฟังง่ายมอง
 เห็นกันอยู่, แต่ว่าโกรธสิ่งไรก็เป็นทาสของสิ่งนั้น หมายความว่า
 ถ้าไปโกรธสิ่งไรมันก็ต้องไปทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ตาม
 อำนาจของความโกรธ, มันจะต้องไปเกลียดเขา ไปอิจฉาริษยา
 เขา ไปฆ่าเขา ทนอยู่ไม่ได้ต้องทำไปตามความโกรธ, อย่างนี้
 ก็เรียกว่าเป็นทาสของความโกรธ แล้วมันก็ไม่สนุกอะไร.
 ฉะนั้นอย่าเป็นบวก เป็นบวกก็เป็นทาสบวก, อย่าเป็นลบ

เพราะว่าถ้าเป็นลบก็เป็นทาสลบ, ให้เห็นว่าบวกหรือลบนั้นเป็นของหลอกไม่ใช่ความสงบโดยเสมอกัน อย่างบวกอย่าลบนั่นแหละสงบและเป็นสันติภาพ.

การเป็นบวกการเป็นลบนี้นั้นมันอยู่ที่จิตใจของคน มันไม่ได้อยู่ที่ความจริงของธรรมชาติ, ความจริงของธรรมชาติ ไม่เป็นบวกไม่เป็นลบ, ไม่ควรคิใจ ไม่ควรเสียใจ, ไม่ควรหลงรักไม่ควรหลงโกรธ ไม่ควรอะไรหมด; แต่มนุษย์มันโง่ ก็ไปหลงรักหลงโกรธ, หลงพอใจหลงไม่พอใจ ตามความรู้สึกของคนๆ นี้เรียกว่าเป็นทาสของสิ่งทุกสิ่งทีเข้ามาเกี่ยวข้อง มาอย่างบวกก็เป็นทาสบวก, มาอย่างลบก็เป็นทาสลบ, โลกนี้จึงไม่มีสันติภาพ.

แล้วทั้งโลกกำลังระดมกันเป็นทาสบวก ทุกคนชอบบวก ถามดูเถอะ positive positive บุษากันนั้น, เป็นของบวก เป็นของพอใจ เป็นของถูกใจ แล้วมันก็แย่งบวกกัน, แล้วก็ได้ฆ่าฟันกัน เพราะความหลงบวก. หลงบวกเท่าไรความเป็นลบก็เข้ามาเท่านั้น เพราะมันเห็นแก่ตัว แล้วมันก็ทำลายกัน ทำลายล้างกัน, ความเป็นบวกเท่าไร

ความเป็นลบกี้จะตามมาเท่านั้น ฉะนั้น อย่าไปหลงบวกอย่าไปหลงลบ.

ข้อนี้จะพูดสักหน่อยว่า มนุษย์เคยเจริญ เคยรุ่งจนถึงกับไม่หลงบวกไม่หลงลบกันมาแล้ว แต่โบราณก็คำบรรพ์, แล้วมันเพิ่งโง่เพิ่งบ้ามาหลงบวก มาหลงลบกันทีหลัง.

ศาสนาของยิว ก่อนคริสต์ ยังไม่เป็นคริสต์ เป็นยิวมาก่อนหน้านั้น, คำสอนในคัมภีร์ไบเบิลของพวกยิว ที่เป็นคำสอนตอนต้น ๆ ของพวกคริสต์, พระเจ้าก็ส่งคนที่สร้างขึ้น มาว่า อย่าไปกินผลไม้ที่ทำให้รูตุรุขั่ว คือบวกลบ อย่าไปกินผลไม้ที่ทำให้รูบวกรูลบ, มันจะบ้าบวกบ้าลบ แล้วมันจะฆ่ากัน. มนุษย์ที่พระเจ้าสร้างขึ้นมาแต่ ๆ ยังไม่เชื่อ ยังไปกินผลไม้ที่ห้าม, มันก็มีความรู้สึกอย่างบวกและอย่างลบ มันก็มีปัญหา. เรื่องในคัมภีร์นั้นเขียนต่อมา ๆ ว่า ลูกหลานของคนนั้น ลูกหลานของคนทีือกินผลไม้รูตุรุขั่ว, พอมีลูกหลานมา พี่ชายก็หลอกน้องชายไปฆ่าเสียในป่า เพราะว่าพ่อรักน้องชายไม่รักตัวพี่ชาย พี่ชายก็หลอกน้องชายไปฆ่าเสียในป่า. เห็นไหม มันหลงบวกหลงลบ พี่ชายหลอกน้องชายไปฆ่าเสีย

ในบา เพราะว่ามีรัก; ถ้าอย่าไปหลงดีหลงชั่ว หลงบวก หลงลบ ก็ไม่ต้องทำอย่างนั้น, นี่มันเป็นเรื่องปรัชญาอย่างนั้น. คัมภีร์ไบเบิลของพวกยิวเห็นจะตั้งหลายพันปี ส่วนเรื่องไม่ให้หลงดีหลงชั่ว good and evil ก็บวกและลบ นี่คนก็ไม่ได้อ้อ. ต่อมาพระเยซูไม่เห็นเรื่องนี้ มาเห็นเรื่องรักผู้อื่น รักผู้อื่น รักผู้อื่น ความรักคือพระเจ้า, มันก็ไปทางอื่น ไม่ได้ลบบวก ลบลบ ไม่ได้ลบบวกลบ, จะยังเป็นบวกในลักษณะหนึ่ง, นี่ก็เป็นของคริสเตียนไม่ต้องพูด เรื่องยิวเก่ากว่า เขาสอนให้เลิกดีเลิกชั่ว.

ที่เห็นว่า ตะวันออกสุดของเรา เหล่าจ้อพ้อง ๆ สมัยกับพระพุทธเจ้า ก่อนเล็กน้อย; เหล่าจ้อก็สอนว่า อย่าไปหลงอิมหลงเอียง, อย่าไปหลงยินหรือยาง คือบวกและลบ มันก็จะไม่ใช่เท่า. ถ้ายังหลงยินหลงยาง ก็ไม่ใช่เท่า ถ้าเป็นเท่าก็ไม่หลงยินไม่หลงยาง คือไม่หลงบวกไม่หลงลบ ก็มีสอนแล้ว. แต่คนก็ไม่ได้ได้อ้อ ลัทธิเต๋าจึงเหลือแต่อาซั่มไหว้วัวสิงโต อาซั่มจูดรูปไหว้วัวสิงโต ลัทธิเต๋าจะเอาอะไรกับมัน. ของเดิมเขาสอนไม่ให้หลงอิมไม่ให้หลงเอียง คือไม่ให้หลงบวกไม่ให้หลงลบ.

ในอินทียศาสนาฮินดูก็สอนให้ละบุญและบาป ปุณฺญา
 ปาปะ ละเสีย แล้วอาตมันก็จะไปอยู่เป็นนิรันดร. มันผิด
 กันตรงนี้ พระพุทธเจ้าท่านสอนให้ละเสียทั้งบุญและบาป แล้ว
 ว่างไปเป็นนิพพาน; แต่ว่าฮินดูเขาสอนว่าละบุญละบาป
 เสีย แล้วก็ไปเป็นอิสระ เป็นอาตมันนิรันดร, นิรันดรอยู่ที่
 ไหนกันก็ตามใจ มันไม่เหมือนกันที่ตรงนี้. แต่กล่าวได้ว่า
 เขาก็เห็นโทษทั้งบุญและบาป, บุญและบาปเป็นเครื่องจองจำ
 เหมือนกับโซ่ตรวนจองจำวิญญาณให้ติดอยู่ที่นั่น, เลิกบุญเลิกบาป
 หลุดจากตรวนแล้วไปเป็นอิสระถาวรนิรันดร มีตัวตนนิรันดร.
 พระพุทธเจ้าท่านมาทีหลัง ท่านไม่สอนอย่างนั้น เลิกบุญ เลิก
 บาป เลิกตัวตน แล้วก็ว่างไปจากความเวียนว่ายตายเกิด.

นี้แสดงว่า มนุษย์รู้จักเรื่องไม่บุญไม่บาป ไม่บวก
 ไม่ลบ กันมาเป็นพัน ๆ ปีแล้ว, แต่แล้วมาเลิก ทำไม่รู้ไม่ชี้เสีย,
 มาหลงบุญ หลงบวกกันเป็นการใหญ่. โดยเฉพาะโลกปัจจุบันนี้
 หลงบวกกันเป็นการใหญ่, มีแต่ของเกินทั้งนั้น เกินในทาง
 บำรุงบำเรอ, แล้วยังจะสร้างโรงงานอุตสาหกรรมมาสร้างเหยื่อ
 ของกิเลสอย่างนี้อีก แล้วโลกจะไม่วินาศสูญไม่มีที่สงสัย. หลง
 บวกมากขึ้นไปอีก มันก็เห็นแก่ตัวหนักขึ้น ๆ, ก็เกิดกิเลสหนา

แน่นขัน มันก็ต้องฆ่าฟัน ต้องทำลายล้างกัน เพราะความเห็นแก่ตัว, เพียงที่อยู่เดียวกันมันก็แยแสแล้ว บัญหาเยอะแล้ว.

ความเห็นแก่ตัวทำให้เกิดสิ่งไม่พึงปรารถนาทุก, อย่าง ความลำบากยุ่งยากลำบากของมนุษย์ในโลกนี้ เกิดมาจาก ความเห็นแก่ตัว. คนจนก็เห็นแก่ตัว คนมั่งมีก็เห็นแก่ตัว, คนนอกนั้นก็เห็นแก่ตัว ต่างคนต่างต่อสู้ เพื่อประโยชน์ของตัว ไม่คู่ใคร มันก็เลยเกิดการขัดแย้งกันไปหมด. มลภาวะทั้งหลายก็ร่อยอย่าง มันเกิดมาจากความเห็นแก่ตัวทั้งนี้ ผู้เห็นแก่ตัวทำให้เกิดมลภาวะอย่างนี้ อย่างนี้ ที่ดินที่น้ำไม่ท่วมที่ไหน. ทำลายป่าอย่างนี้มันก็เห็นแก่ตัว, ทำความพิณาสอย่างอื่นแก่ส่วนรวมมันก็เห็นแก่ตัว. ความเห็นแก่ตัวนี้ทำให้เกิดอาชญากรรม จนคุกไม่พอใส่แล้ว ตำรวจไม่พอต้องเพิ่มตำรวจ, ศาลไม่พอ ต้องเพิ่มศาล, เรือนจำไม่พอ ต้องเพิ่มเรือนจำ โรงพยาบาลบ้าไม่พอ ต้องเพิ่มโรงพยาบาลบ้า, รัฐบาลไม่มีเงินที่จะเพิ่มเรือนจำ เพิ่มโรงพยาบาลบ้า, นี่มันมาจากความเห็นแก่ตัว.

ความเห็นแก่ตัวนั้นประหลาด ขอให้พิจารณาดู
 ความเห็นแก่ตัวมันทำให้ขี้เกียจ, ความเห็นแก่ตัวมันทำให้
 ไม่ขยันช่วยตัว, มันอยากจะเอาเปรียบ มันอยากจะนอนเสีย
 ให้ประโยชน์ไหลเข้ามา, เหมือนกับว่านอนอ้าปากให้เงินทอง
 ไหลเข้ามานั้นคนเห็นแก่ตัว, คนเห็นแก่ตัวไม่ได้ขยันทำงาน
 ขี้เกียจและเอาเปรียบ ให้ผู้อื่นทำแล้วตัวเองจะคอยรับผล.

คนเห็นแก่ตัวนั้นไม่สามัคคี ที่เรียกร้องสามัคคี
 คุยมันได้ทีไหน, ยิ่งพลเมืองเห็นแก่ตัวเท่าไร การเรียกร้อง
 สามัคคีก็เป็นหมันเท่านั้น, ถ้าพลเมืองไม่เห็นแก่ตัว ไม่ต้อง
 เรียกร้องอะไรก็มาเป็นฝูงมาช่วยกัน, ความเห็นแก่ตัวมัน
 ทำให้ไม่สามัคคี.

ความเห็นแก่ตัวมันทำให้เกิดอิจฉาริษยา, เรื่อง
 นี้ใหญ่หลวงมาก โลกจะวินาศเพราะความอิจฉาริษยา แต่แล้ว
 ความอิจฉาริษยามันก็ยังยังไม่ลด, มันก็เพิ่ม ๆ ขึ้นในโลก มีแผน
 การอิจฉาริษยากันอย่างลึกซึ้ง ทั้งส่วนบุคคล ทั้งส่วนสังคม
 ทั้งส่วนประเทศชาติ กระทบทั้งโลกเลย.

ความเห็นแก่ตัวมันให้เกิดปัญหาทุกชนิด, กล้า
 ทำท้าวว่า ปัญหาใดๆ วิกฤตการณ์ใดๆ ที่จะมีได้เกิดมาจาก
 ความเห็นแก่ตัวนั้นไม่มี, มาจากความเห็นแก่ตัวทั้งนั้น. มัน
 มาเกิดได้แม้ว่าระหว่างสามีกับภรรยา, สามีกับภรรยาเห็นแก่ตัว
 ขึ้นมาก็ทะเลาะกัน, พ่อแม่เห็นแก่ตัวลูกก็แย.

เดี๋ยวนี้มันก็เห็นแก่ตัวกันจนถึงขนาดเกิดอะไรใหม่ๆ
 ปัญหาใหม่ๆ ที่ไม่เคยเกิด มันได้เกิดให้คนบ้าหัวเราะ. คน
 บ้าสมัยศึกษำบรรพ์เขาไม่เป็นโรคเอคส์, คนบ้าสมัยศึกษำบรรพ์
 ไม่มีปัญหาฮาเสฟติด, คนบ้าสมัยศึกษำบรรพ์ไม่มีปัญหาอย่าง
 คนเดี๋ยวนี้, นี้ไม่น่าละอายหรือ, ควรจะละอายคนบ้าสมัย
 โน้นกันบ้าง. ความเลวร้ายนี้เกิดจากความเห็นแก่ตัว ซึ่ง
 เพิ่งจะมีขึ้นมา ที่ในสมัยคนบ้าไม่มี, คนบ้าจึงมีสันติภาพมาก
 กว่าคนปัจจุบัน ซึ่งมันเตลิดเปิดเปิง ในทางเห็นแก่ตัว.

คนที่เจริญ เจริญนี้ถูกแล้ว มันเจริญมาด้วยความ
 เห็นแก่ตัว, มันเจริญแต่ว่าไม่ได้ลดปัญหา มันเพิ่มปัญหา.
 สู้สุขและแมวก็ไม่ได้ สุขและแมวมันไม่ได้เพิ่มความเห็น
 แก่ตัว เห็นแก่ตัวเท่าเดิม ปัญหาของสุขและแมวก็มีเท่าเดิม,

แต่ว่าคนมันเพิ่มความเห็นแก่ตัวนี้จะว่าอย่างไร นี่จึงมีปัญหา
มากกว่าสุนัขและแมว. คนป่ามาเห็นก็หัวเราะ, คนป่ามาเห็น
ความเจริญที่มนุษย์สมัยนี้สร้างขึ้นมา แล้วเพิ่มปัญหา เพิ่ม
ปัญหา, คนป่ามันหัวเราะจนฟันหัก เหงือกแห้ง ความเจริญ
ของคนสมัยนี้. ลองไม่เห็นแก่ตัวชิ อย่าเห็นแก่ตัวชิ ปัญหา
เหล่านั้นก็ไม่มี.

ฉะนั้นจึงขอยืนยันว่า จะเจริญทางวัตถุแล้ว จะเจริญ
ทางวัตถุแล้ว, จงเตรียมยาหม้อใหญ่ไว้แก้ปัญหาเถอะ คือ
ความไม่เห็นแก่ตัวหรือธรรมะ. ถ้าเจริญทางวัตถุแล้วปล่อย
ไปตามเรื่อง มันก็เห็นแก่ตัว เห็นแก่ตัวมันก็เชือกคอตตัวเอง
ตายหมดแหละ, ต้องเตรียมความไม่เห็นแก่ตัว คือ ธรรมะขึ้น
เอาไว้ สำหรับจะแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นมาจากความเจริญทางวัตถุ.
เราหวังว่าจะมียุคอุตสาหกรรม ผลิตรถเยือกเลสทั้งนั้น ไปดู
เถอะ จะอุตสาหกรรมขนาดไหน ก็ผลิตรถเยือกเลส, แล้วคน
ก็ยังเห็นแก่ตัวมากแน่นอน, แล้วอะไรจะแก้ปัญหาคอน.
ธรรมะเท่านั้น ธรรมะเท่านั้น เตรียมธรรมะไว้ให้มากพอ
สำหรับจะเจริญทางอุตสาหกรรมในอนาคต, มิฉะนั้น
ความเจริญทางวัตถุจะทำลายโลก, ทำลายโลกให้หมดไป.

นี่มาถึงถึงข้อที่ว่า อย่าหลงบวกอย่าหลงลบซี
มันจะไม่เห็นแก่ตัว. เคี้ยวมันหลงบวกมากเกินไป เต็มไป
ด้วยของเกิน เกิน ๆ ๆ ยิ่งทำเป็นอุตสาหกรรมมันก็ยังเกิน,
สิ่งที่ไม่จำเป็นจะต้องมีมันก็มี มันก็เต็มไปด้วยความยุ่งยาก
ความลำบาก. อย่าหลงบวก อย่าหลงลบ แล้วก็ไม่เห็น
แก่ตัว บ้านเมืองก็แยกเหินเป็นโลกพระศรีอารียเมต-
ไตรย.

อย่าเข้าใจผิดไปว่า โลกพระศรีอารียเมตไตรย วิเศษ
วิโสอะไรนักหนา, เพียงแต่ว่าโลกพระศรีอารียเมตไตรยนั้น
ไม่มีคนที่เห็นแก่ตัว, มีแต่คนที่ไม่เห็นแก่ตัว คอยชูมือ
สลอนว่าจะให้ช่วยอะไร จะให้ทำอะไร จะให้ช่วยอะไร ผู้นั้น
พร้อมที่จะช่วย นั้นแหละโลกพระศรีอารียเมตไตรย เขาเขียน
เอาไว้อย่างนั้น. พอออกไปกลางถนนก็ดูไม่ออกว่าใครเป็นใคร
มีแต่คนดีเป็นมิตรสหาย ชูมือว่าจะให้ช่วยอะไร, พอกลับมา
บ้านเรือน จึงเห็นว่า โอ้! นี่บ้านของเราไว้ นีภรรยา สามี
บุตรของเราไว้ พอออกไปกลางถนนมันเหมือนกันหมดจน
จำไม่ได้ว่าใครเป็นใคร.

โลกพระศรีอารียเมตไตรยไม่มีอะไร นอกจากความ
 ไม่เห็นแก่ตัว, ทัวหน้งล้อมันก็บอกอยู่แล้ว เมตไตรยความเป็น
 มิตร หรือเกือกุศลแก่ความเป็นมิตร ศรีภักขันเลิศ, อริยะภักขัน
 ประเสริฐ ศรีอารียเมตไตรย คือ เมตไตรยขันเลิศ ขันอริยะ,
 ความเป็นมิตรขันเลิศขันอริยะ. เป็นเพื่อน เกิด แก่ เจ็บ ตาย
 กันไปเสียทุกคน, แล้วก็ลงไปถึงสัตว์เดรัจฉานมันก็เป็นเพื่อน
 เกิด แก่ เจ็บ ตาย, ลงไปถึงต้นไม้ ต้นไต้ นี้ก็เป็นเพื่อน เกิด
 แก่ เจ็บ ตาย; ฉะนั้น ไม่มีใครใจคำที่จะทำลายล้างต้นไม้
 ซงมันก็เป็นเพื่อน เกิด แก่ เจ็บ ตาย. ต้นไม้มีความรู้สึก
 ไม่อยากตาย อยากอยู่ อยากจะรอดเหมือนกัน, วิทยาศาสตร์
 พิสูจน์ได้ในข้อนี้ แต่ไม่มีใครสนใจ เพราะเขาเอาความสะดวก
 จึงทำลายป่า ทำลายต้นไม้เพื่อประโยชน์ของกู.

ถ้าว่าเรามีความเป็นเพื่อน เกิด แก่ เจ็บ ตาย กัน
 ให้ถึงสัตว์เดรัจฉาน, ให้ลงไปถึงต้นไม้ต้นไต้ก็ยิ่งดี,
 ไม่ต้องลงไปถึงก้อนหิน บัวยการ ก้อนหินมันไม่มีชีวิตจิตใจ
 ไม่ต้องลงไปถึง; แต่ว่าไปถึงต้นไม้ต้นไต้พืชทั้งหลาย เป็น
 เพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย ของเรา, ไม่มีใครทำลายต้นไม้ไต้ลง
 กอ สันติภาพมันก็มี.

จิตใจมันไม่เห็นแก่ตัว มันไม่หลงบวก มันไม่หลงลบ, มันยึดถือแต่ความถูกต้อง อย่าเรียกว่าหลงเลย มันยึดถือความถูกต้องแข็งโงกเลย คงที่แข็งโงก อยู่ในความถูกต้อง ๆ ๆ, หมายความว่ามันผิดไม่ได้ มันจะปรุ้งแต่งให้เป็นอย่างนั้นอย่างนี้ไม่ได้ มันคงที่อยู่แต่ในความถูกต้อง, นั้น-แหละ จิตขาวรอบมันเป็นอย่างนั้น. ละบาบเสีย ทำบุญ, ละบุญเสีย ก็จิตขาวรอบ คงที่อยู่ในความถูกต้อง, เรียกด้วยคำแปลก ๆ ใหม่ ๆ สักคำ ซึ่งท่านไม่เคยได้ยิน ก็เรียกว่า อตัมมยตา — จิตที่ไม่ถูกปรุ้งแต่งโดยอะไร ให้ผิดไปจาก ความถูกต้อง.

เพราะอตัมมยตานี้ทำให้ พระพุทธเจ้าออกบวช, พระพุทธเจ้ารู้ไปตามลำดับ, พระพุทธเจ้ารู้จนละเอียดกรูคนสุดท้าย ที่สอนแนวสัจญานาสัจญายตนะ; มารูเรื่องนิโรธ เรื่องนิพพานของพระองค์เอง. มันคงที่อยู่ในความถูกต้อง ความผิดมาปรุ้งแต่งไม่ได้ ในทางบวกก็ไม่ได้, ในทางลบก็ไม่ได้. ความถูกต้องมันก็เจริญองกาม เจริญองกาม ตามความถูกต้อง จนเป็นพระอรหันต์เลย.

คงที่อยู่ในความถูกต้อง ขอให้ช่วยจำเถอะ จารึกไว้
ไว้ในใจ, จารึกไว้ในพระเครื่องที่เอามาแขวนคอ พระเครื่อง
ที่เอามาแขวนคอ จารึกคำว่า คงที่ คงที่อยู่ในความถูกต้อง
แล้วคุ้มได้.

ขอให้เราเตรียมธรรมะนี้ไว้ให้พอ ให้คงที่อยู่ใน
ความถูกต้อง เอามาแขวนไว้ที่คอ เป็นเครื่องป้องกัน
เสนียดจัญไร อันจะเกิดมาจากความเจริญทางวัตถุด้วย
อุตสาหกรรม, นิกส์ แน็กส์ บ้าบออะไรก็ไม่รู้ เรียกว่า
อุตสาหกรรม. ถ้าไม่มีอันนี้เป็นเครื่องกลางแล้ววินาศ โลก
นี้วินาศ คือมันเห็นแก่ตัวมากขึ้น ไปในทางผิดมากขึ้น มัน
รักษาความถูกต้องไว้ไม่ได้มันบังคับกิเลสไม่ได้.

เตรียมไว้เถอะเครื่องป้องกัน เป็นยา เป็นวัคซีน
เป็นอะไรก็ได้แล้วแต่, จะเป็นเครื่องป้องกัน ให้มันคงอยู่ใน
ความถูกต้อง, คงที่อยู่ในความถูกต้อง จิตไม่หวั่นไหว, จิตไม่
เปลี่ยนแปลงไปตามสิ่งปรุงแต่ง, บวกก็ไม่เปลี่ยนแปลงลบก็ไม่
เปลี่ยน, ลบมากก็ไม่เปลี่ยน, บวกมากก็ไม่เปลี่ยน, คงที่อยู่ใน
ความถูกต้อง. คงที่ยิ่งกว่าภูเขา เพราะว่าภูเขานั้นหวั่นไหว

ภูเขาจะหวั่นไหวเมื่อแผ่นดินไหว, ภูเขาแท้ ๆ มันยังหวั่นไหว
เมื่อแผ่นดินไหว. ภูเขาหิมาลัย หรือภูเขาอะไรในโลกที่ไหนดก็
ตาม หวั่นไหวเมื่อแผ่นดินไหว; แต่ว่าจิตนี้ไม่หวั่นไหว คือ
ให้จักรวาลมันหวั่นไหว ก็ตามใจ, จิตนี้ไม่หวั่นไหว คงที่อยู่ใน
ความถูกต้อง. นี่คือจิตขาวรอบ จิตของพระอรหันต์ ที่เรา
กำลังพูดกันอยู่ในวันนี้ วันมาฆบูชา, พระอรหันต์ผู้มีจิตขาวรอบ
มีความคงที่อย่างนี้.

เรื่องที่เราต้องเอามาเปรียบเทียบเป็นอุปมาให้พวก
ฝรั่งเข้าใจกันได้ ลำบากมาก ต้องพูดโดยอุปมาว่า, ถ้า
หญิงสาวสวยคนหนึ่ง มีความคงที่อยู่ในความถูกต้อง มีอตั้ม
มยตา ความคงที่อยู่ในความถูกต้อง, ให้ชายหนุ่มเจ้าชู้รูปงาม
แสนจะฉลาดมาสักคู่เป็นร้อย ๆ พัน ๆ ก็มาเกี้ยวหญิงสาวคน
นี้ไปไม่ได้ดอก, นี่ความคงที่อยู่ในความถูกต้องหรืออตั้มมยตา.
หรือว่าในทางกลับกัน ชายหนุ่มคนนี้มีอตั้มมยตา คงที่อยู่ใน
ความถูกต้อง, ให้นางฟ้านางงามจักรวาล นางอะไรมาสักคู่
เป็นร้อย ๆ เป็นพัน ๆ ก็ลากหัวไปไม่ได้ เพราะมันคงที่อยู่ใน
ความถูกต้อง. อตั้มมยตาแข็งโก้กคงที่อยู่ในความถูกต้อง

นั่นแหละคือจิตขาวรอบ, ถ้าจิตยังไม่ขาวรอบ มันไม่คงที่ มันเปลี่ยนไปตามอารมณ์บวก อารมณ์ลบ.

เป็นอันสรุปความว่า โลกนี้จะต้องพึ่งพาอาศัย
หลักการของวันมาฆบูชา สำหรับพระอรหันต์ ว่าละชั่วทำดี,
แล้วก็อยู่เหนืออิทธิพลทั้งของความดีและความชั่ว. อย่าให้ความ
ดีและความชั่ว มาครอบงำให้เป็นบวกและเป็นลบ เมื่ออยู่
เหนือบวก เหนือลบ แล้วเป็นอะไร, ก็เป็นว่าง คือพระนิพพาน.
ว่างในพระพุทธศาสนาหรือนิพพาน คือว่างอย่างยิ่ง, ว่างคือไม่
หลงบวกไม่หลงลบ ไม่มีความหมายแห่งบวกและลบเข้าไปอัด
อยู่ในใจ, ว่างจากความดี ว่างจากความชั่ว, ว่างจากบุญ ว่าง
จากบาป, ว่างจากนรก ว่างจากสวรรค์, ว่างจากความเป็นของ
คู่ๆทั้งหมด, นี่หลักการของมาฆบูชา หมายถึงพระอรหันต์.
มาฆบูชาในที่นี้ หมายถึง เรามาบูชาพระอรหันต์ ผู้มีจิตใจ
อย่างนี้, นี่คือเรื่องของวันนี้ วันพระอรหันต์.

เอาตามอยากจะพูดว่า โลกยิ่งจำเป็นที่จะต้องใช้หลัก
การของพระอรหันต์ มาป้องกันเสียดจัญไร ที่มันจะเกิดขึ้น
จากความเจริญทางวัตถุ, อย่าหลงบาป ทำบาป, ทำบุญแล้วก็
อย่าหลงบุญ สะพานไปหาความหลุดพ้น ต้องผ่านไปทางบุญ;

ถ้าไม่ผ่านไปทางบุญ ไม่รู้จะผ่านไปทางไหน. บุญเป็นเพียงบันไดเพื่อจะไปทานิพพาน, ทำบุญแล้วมันก็มีบันไดสำหรับจะรู้จักพระนิพพาน, รู้พระนิพพานแล้วก็หมดเรื่อง.

ฉะนั้น ขอให้พวกเราพอใจเถิด ที่ว่าเราได้มาประชุมกันเป็นที่ระลึกแก่พระอรหันต์ ผู้มีหลักการอย่างนี้ : เว้นบาปทำกุศลให้ถึงพร้อม แล้วก็มีจิตขาวรอบ อยู่เหนืออิทธิพลของบุญและบาป. ขอให้เราได้รู้ความรู้อันนี้ สำหรับไปกล่อมเกลตา หรือว่าไปปรุงแต่งให้จิตใจของเราคงที่อยู่ในการถูกต้องคงที่ ๆ ๆ คงที่อยู่ในการถูกต้อง, เปลี่ยนเป็นอะไรไม่ได้, เปลี่ยนเป็นบวกก็ไม่ได้, เปลี่ยนเป็นลบก็ไม่ได้, เปลี่ยนเป็นนรกก็ไม่ได้, เปลี่ยนเป็นสวรรค์ก็ไม่ได้; คงที่อยู่ในการถูกต้อง คือ ห่างจากความทุกข์ ห่างจากความทุกข์ ก็เป็นนิพพาน เรื่องจบแล้ว, เพราะว่าเราพูดกันถึงนิพพานแล้ว, ให้นิพพานเป็นเครื่องวางที่จะป้องกันปัญหา วิกฤตการณ์ใด ๆ อันจะเกิดขึ้นมาในโลกมนุษย์เรา.

ขอให้ ท่านทั้งหลายไม่ต้องเชื่ออาตมา แต่เอาไปคิดดูให้ดี มองเห็นได้เองว่า เราจะต้องทำอะไร, เรา

จะต้องเชื่อพระอรหันต์กันก็มากน้อย, เราไม่เชื่อบุคคล แต่เราเชื่อเหตุผลที่มันแสดงอยู่ในตัวสิ่งนั้น. คำสอนของพระพุทธเจ้า ท่านสอนว่าอย่าเชื่อบุคคล อย่าเชื่อตำรา อย่าเชื่อคัมภีร์, อย่าเชื่อครูบาอาจารย์เลย, แต่ให้เชื่อเหตุผลที่มันแสดงอยู่ในนั้น อยู่ในคำพูดนั้นๆ. เช่น พระพุทธเจ้าสอนว่าทำอย่างนี้ ทำอย่างนี้ เราไม่เชื่อ, แต่เราดูว่าเหตุผลที่มีอยู่ในคำสอนนั้นมันจะทำให้เกิดอะไรขึ้นมา, เราก็คงพบว่า โอ้ มันทำให้เกิดความคับทุกข์ เห็นชัดว่าจะคับทุกข์, แล้วก็เชื่อเหตุผลที่มันแสดงอยู่ในคำสอนของพระพุทธเจ้า.

ความลับข้อนี้มีอยู่ เามาเปิดเผยหน่อย, พระพุทธเจ้าท่านสอน ท่านมีวิธีสอน ท่านมีหลักการสอนเก่งกว่าพวกครูบาอาจารย์สมัยนี้ ที่มีวิชาครู มีวิชาครูรวมกัน ยังไม่เท่าวิชาครูของพระพุทธเจ้าในการสอน. ท่านสอนโดยมีหลักจะเรียกว่าเทคนิคอยู่ ๓ อย่าง :—

ข้อที่ ๑ จะทำให้ ผู้ฟังรู้สึกว่าเป็นของใหม่ ฉะนั้นไม่เคยได้ยินได้ฟัง, สิ่งนี้จะต้องมีอะไรพิเศษน่าสนใจ จะต้องช่วยฉันได้, นี้เรียกว่าให้ได้ยินได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยได้ยิน

ไ้ฟัง. ต้องพูดเป็นลักษณะที่ผู้ฟังจะรู้สึกว่าเป็นของใหม่
ฉันไม่เคยรู้จัก ฉันไม่เคยได้ยิน, นี่ข้อแรก.

ข้อที่ ๒ ก็แสดงให้เห็นมันมีเหตุผลอยู่ในคำพูดนั้น
ไม่ต้องเชื่อผู้พูด, เหตุผลมีอยู่แล้วในตัวคำพูด ก็เห็นได้ว่า
จะดับทุกข์ได้อย่างไร, ท่านแสดงมีเหตุผล ข้อที่สอง.

ข้อที่ ๓ ท่านสอนมีปาฏิหาริย์, ปาฏิหาริย์คือ
ว่าสำเร็จประโยชน์ได้จริง, สิ่งใดที่ท่านแสดงลงไปแล้ว
มันเป็นปาฏิหาริย์ ว่ามันดับทุกข์ได้จริงตามคำที่พูด, นี้อย่าง
นี้เรียกว่าปาฏิหาริย์ คือให้เกิดผลเป็นความดับทุกข์ได้จริง.
นี้เรียกว่าคำสอนนี้มีปาฏิหาริย์.

บททวนอีกที่ว่า : ท่านสอนให้รู้สึกว่าเป็นของใหม่
ไม่เคยรู้ไม่เคยได้ยินได้ฟัง. ท่านพูดในแง่ที่รู้สึกว่าจะแปลก เช่น
สอนเรื่องดับทุกข์เรื่องนิพพานนี้ ผู้ฟังจะรู้สึกว่าจะฉันไม่เคยได้
ยินเป็นของใหม่ แล้วก็สนใจ. ท่านใส่เหตุผลไว้ครบถ้วนในคำ
พูดเหล่านั้น. เขาจะตรงตาม แล้วเห็นได้เองว่าเป็นอย่างนั้น
ได้ด้วยตนเอง, ท่านใส่ปาฏิหาริย์ไว้. คุณไปลองทำตาม คุณ
ลองทำตามดูซิ มันมีผลเกิดขึ้น, มีผลเต็มที่ นี้เรียกว่ามี
ปาฏิหาริย์.

ช่วยจำไว้ เป็นลูกศิษย์พระพุทธเจ้า จะพูดอะไรกับใคร
จะสอนอะไรกับใคร ก็สอนให้มีความรู้สึกว่าเป็นของใหม่
ไม่เคยได้ยินได้ฟัง, แล้วสอนให้เห็นว่า มันมีเหตุผล ๆ ๆ. มัน
มีปฏิหารีย์ ลองไปทำเข้าเถอะ จะได้รับผลตามนั้น. เป็นของ
ใหม่ มีเหตุผล มีปฏิหารีย์, นี่เป็นองค์ประกอบแห่งคำสอน
ของพระพุทธเจ้า ท่านจึงเป็นศาสดาของโลก, เป็นครูบา
อาจารย์ของโลก เพราะท่านมีเทคนิคในการสอนอย่างนี้.
เคยฟังแล้วก็แล้วไป ถ้าไม่เคยฟังมาก่อน, ก็เป็นความลับ
ซึ่งควรจะรู้กันเสียที ว่ามันต้องรู้อะไร.

นี่ขอให้ถือเอาไว้เถอะว่า การสังคัมซึ่งกันและกัน
จะน้อมนำจิตใจของกันและกัน ให้ไปในความถูกต้อง ให้มัน
คงที่อยู่ในความถูกต้องนั้น, จงพูดจากับเขาให้มีองค์ประกอบ
ครบทั้ง ๓ องค์ แล้วก็สำเร็จ. ทำได้ด้วยการที่มีจิตคงที่อยู่ใน
ในความถูกต้อง, จิตขาวรอบ บริสุทธิ์ ปราศจากความรบกวน
ของกิเลส แล้วก็ทำ

เป็นอันว่า เรื่องเกี่ยวกับพระอรหันต์หรือมาฆบูชา
อาตมาต้องการจะกล่าวเพียงเท่านี้และอย่างนี้. ขอให้สรุปใจ

ความให้ค้ๆ ให้ติดไปกับความจำ, แล้วไปกินน้กไคร้กรรม
แล้วทำให้ได้ตามนั้น. อย่าให้พูดที่นี้แล้วมันตกค้างอยู่ที่นี้,
พูดกันที่นี้แล้วมันก็ตกหล่นอยู่ที่นี้ ไม่มีประโยชน์อะไร; ท่าน
ก็มาเหนื่อยเปล่าๆ เสียค่ารถเปล่า, เสียค่าอะไรเปล่า ไม่ได้
รับผลของการมาทำมาชบชญา. แต่ถ้าได้รับเอาหลักการของ
พระอรหันต์ ในการทำโอวาทปาฏิโมกข์ไปใช้แล้ว ก็คุ้มค่า
คุ้มค่าเหนื่อย ค่าแพ่งค่าเสียเวลาอะไรก็ตาม คุ้มค่า. ขอให้
ทุกท่านได้รับประโยชน์คุ้มค่า ในการมาทำมาชบชญาในสถาน
ที่นี้, ในลักษณะเป็นวัดป่าทำอะไรกันกลางป่า พุทกับต้นไม้,
เอาละเป็นอันว่า หมตเรื่องมาชบชญา.

.....

นี้ขอโอกาสพิเศษ ให้เอาตมาได้พูดเรื่องส่วนตัวอีก
สักเล็กน้อย เพราะมันเป็นโอกาสที่จะพูด, คือ พูดเรื่องทำ
บุญเล็กอายุ ที่จะทำกันในปีนี้ มีคนไม่เข้าใจว่าจะทำอย่างไร.

ขอบอกกล่าวกันเสียในที่นี้ ช่วยจำไปด้วย บอกเพื่อน
ฝูงกันด้วยว่า วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ซึ่งมีอายุโดยสมมติ
ครบ ๘๔ ปีนี้ ขอทำกุศลเป็นพิเศษ เรียกว่า เลิกอายุ

คนทั่วไปเขาทำบุญต่ออายุ ทำบุญต่ออายุ, เลี้ยงกันใหญ่ กินกันใหญ่, ให้ของขวัญกันใหญ่ นี่มันต่ออายุ อาตมาก็ไม่เอา. ขอทำบุญล้ออายุ, ล้ออายุ ภูเขาไม่เอากับมึง, แต่มันก็ยังมีปัญหาที่มันต้องล้อ ๆ ๆ ล้อไม่สิ้นสุก. นี่ขอทำบุญอันสุดท้าย ว่า เลิก ๆ ๆ ๆ พอกันที่เรื่องอายุนี้เลิกกันที่ หมดปัญหาหนักที่ จะเรียกว่าทำบุญเลิกอายุ. ทำบุญล้ออายุมาหลายปีแล้ว ท่านทั้งหลายก็เห็นกันอยู่แล้ว ได้ฟังอยู่แล้ว, เลิกกันที่ทำบุญล้ออายุ มาเลิกอายุ. บินขอทำบุญเลิกอายุ ไม่ให้เกียรติอะไรแก่อายุ, ไม่ง้ออายุ ไม่ต่ออายุ ไม่ล้ออายุ, เลิก ๆ เลิกให้มันหมดความหมาย.

เลิกอายุนี้ไม่ใช่ตาย ไม่ใช่ฆ่าตัวตาย, แต่ว่า ทำให้หมดปัญหาเกี่ยวกับอายุ, ปัญหาใดๆ เกี่ยวกับการมีอายุนี้ เลิก ๆ ๆ ให้มันหมดปัญหาเกี่ยวกับอายุ, ไม่มีความผูกพันกันกับอายุอีกต่อไป. หลายคนอาจจะไม่ชอบ เพราะเขายังอยากจะต่ออายุ หรืออยากล้ออายุก็ตามใจ, แต่อาตมาต้องการจะเลิก จะเลิกอายุ. มีอิสระภาพจากปัญหาที่มันเกี่ยวกับอายุ, พอใจในการที่จะหมดปัญหา หมดความผูกพันเกี่ยวกับอายุ นี่คือการเสรีภาพ. สรุปความแล้วว่า

จะเล็กอายุ จะไม่ให้ผูกพันเป็นปัญหายุ่งยากลำบากในการที่มีอายุ มีอายุแต่ไม่รับผิดชอบ หรือไม่เป็นทาสของอายุเหล่านี้ว่าอย่างนั้น, เรียกว่าเล็กอายุ.

แล้วก็จะทำบุญแบบเล็กอายุ ไม่สวดมนต์ ไม่เลี้ยงพระ ไม่เลี้ยงคน, นี้ทำบุญเล็กอายุ ไม่สวดมนต์ ไม่เลี้ยงพระ ไม่เลี้ยงคนดอก, ไม่กินกันใหญ่ ไม่เลี้ยงกันใหญ่ ไม่มีโรงเลี้ยงกันใหญ่ ไม่มี. จะขอร้องให้เว้นอาหารกันเสียสัก ๑ วัน ๒ วัน ๓ วัน แล้วแต่จะเว้นได้, ถ้าหิวขึ้นมาจริง ๆ กินน้ำข้าวต้มสักถ้วยหนึ่งก็พอ, กินน้ำผลไม้สักถ้วยหนึ่งก็พอแล้ว. นี้ไม่เลี้ยงกันใหญ่ ไม่กินกันใหญ่ ก็อย่างนี้, ถ้าหิวเหลือทนก็กินน้ำข้าวต้ม.

ไม่รับเงินกันใหญ่, ไม่รับของขวัญกันใหญ่ ไม่รับสักการะใด ๆ.

ไม่มีมหรสพใด ๆ นอกจากมหรสพทางวิญญาณ คือทำให้รู้ธรรมะมากขึ้น.

ไม่มีธรรมเนียมเสียจรรยา ที่จะรบกวนคนทั่วบ้านทั่วเมือง, มีธรรมเนียมเสียจรรยาข้างใน เทียบไปข้างใน,

เที่ยวไปข้างใน ในจิตใจในเนื้อในตัว ในร่างกายในนามในรูป, ธรรมโฆษณสังขารอยู่ข้างใน รู้อะไร ๆ มากขึ้น. ใครจะทำก็ได้ ทำข้างนอกตามใจ ใครจะทำก็ได้ แต่เอาตามไม่ทำ ไม่ยอมทำ ไม่ขอร้องให้ทำ, ธรรมโฆษณสังขารที่รบกวนคนทั้งบ้านทั้งเมืองไม่เอาแล้ว, ธรรมโฆษณสังขารอยู่แต่ภายใน, ในอัทภาพร่างกาย.

แล้วก็จะสวดบทสวดพระบาลี สูตรที่แสดงความจริงของนามรูป เช่น โภชณังคัสสุตฺร คิริमानนทสุตฺร. ใครอยากจะทำร่วมงานเลิกอายุกันแล้ว เตรียมเถอะ เตรียมเรียน เรียนโภชณังคัสสุตฺร, เรียนคิริमानนทสุตฺร แล้วมาสวดกัน มาสวดกัน สวดปริตรไม่เอาๆ, สวดปริตร สวดพุทธมนต์ไม่เอา มาสวดเลิกอายุ, เลิกอายุ นามรูปเป็นของว่างเปล่าจากตัวตน.

ทำอานาปานสติ มีการเลิกอายุเป็นอารมณฺ์, ทำอานาปานสติ มีการเลิกอายุเป็นอารมณฺ์ทั้งวันทั้งคืน ทั้งวันทั้งคืนกันตุสัถ ๒—๓ วัน.

แล้วทำความสังัด ทำความสังัดสูงสุด คือ เลิกตัวกูเสีย เลิกตัวกูเสียแล้วก็ไม่มีความเห็นแก่ตัว, มันก็ มีความสังัดสูงสุด สังัดสูงสุดกว่าที่จะไปนั่งอยู่ในป่าคนเดียวใน ถ้ำคนเดียวในป่าช้าคนเดียว, ไม่สังัดคอกถ้ามันมีตัวกู้อยู่ใน ใจ ไม่สังัดคอก, ความสังัดของคนโง่มันเป็นอย่างนั้น. ความ สังัดของพระพุทธเจ้า คือไม่มีตัวกู้อยู่ข้างใน ไม่มีตัวกู ุรบกานอยู่ข้างใน, นี่คือการสังัดที่แท้จริง. มีจิตอย่างนี้ที่ ไหน ที่นั่นเป็นที่สังัดหมด, ในกลางโรงละครก็ได้, กลางโรง อุตสาหกรรม เครื่องจักรตังสนั่นหวั่นไหวก็ได้, ฉันทมีความ สังัดเพราะฉันไม่มีตัวกู้อยู่ข้างใน, นี่เรามาฝึกทำความสังัด ในลักษณะอย่างนั้นกัน.

เอ้า แล้วที่ว่า ผู้ที่จะมาร่วมงานนี้อย่ามาเลย ไม่ต้องมาคอก, ขอร้องไม่ต้องมาก็ได้ เก็บเงินที่จะเสียค่า พาหนะนั้นรวมไว้ไปช่วยเด็กอนาถา, ไปช่วยโรงเรียนเด็กไม่มี อาหารกลางวัน. ไม่ต้องมาคอก, เอาเงินนั้นไปช่วยทำ กุศลสาธารณประโยชน์, นี่ทำบุญเล็กอายุ.

เมื่อทำงานอยู่ที่บ้าน ทำงานอยู่ที่บ้าน ทำงานให้ สนุกเป็นสุขตลอดเวลาที่ทำงาน, งานคือธรรมะ ธรรมะ

คือสิ่งที่พระพุทธเจ้าท่านเคารพ. จงทำงานอยู่ที่บ้าน แล้วก็
เป็นธรรมะเป็นสิ่งที่ดีพระพุทธเจ้าเคารพ, แล้วก็ชื่นใจตัวเอง,
ยกมือไหว้ตนเองอยู่ที่บ้าน ไม่ต้องมา.

เข้าห้องอ่านหนังสือเรื่องเลิกลาย มีอยู่หลายเล่ม,
เข้าห้องอ่านหนังสือ. แล้วอาจจะขอโปรแกรมวิทยุ ส่งเรื่อง
เลิกลายให้ฟังกันก็ได้, ถ้าทำได้ ขอให้คอยฟัง. ทำสมาธิ,
ทำสมาธิเลิกตัวตน เลิกจากความรู้สึกว่ามีตัวตน, สงัดจาก
ความมีตัวตน. พอเลิกตัวตน มันก็เป็นเลิกลายโดย
อัตโนมัติ, เพราะว่าเมื่อไม่มีตัวตนมันก็มีอายุไม่ได้ เพราะไม่
มีอะไรเป็นที่ตั้งแห่งอายุนี้. ถ้ามีตัวตน ตัวตนมันเป็นที่ตั้ง
แห่งอายุ, ก็เลิกตัวตนเสียซิ อายุก็เลิกไปเอง, ไม่มีที่ตั้ง ไม่
ให้ที่ตั้ง มันก็ไม่มีอายุ. ฉะนั้น ทำความสงัดจากตัวตน ทำ
จิตใจให้ว่างจากความมีตัวตน มันก็เป็นเลิกลายโดยสมบูรณ์.

นี่ขอบอกเกริ่นไว้อย่างนี้ว่าจะทำบุญเลิกลายในปีนี้
ก็ทำอย่างนี้. ขอร้องให้ท่านทั้งหลายทุกคน ช่วยจำไป
ช่วยบอกกล่าวเพื่อนฝูง ให้รู้กันทั่วถึงทุกคนด้วย ว่าปีนี้
อาตมาทำบุญเลิกลาย, เลิกลายคือเลิกบุญเลิกกุศล เลิกอะไร
หมด, นี่ช่วยจำไปด้วย, หัวข้อนี้พิมพ์แจก ใครต้องการไป
รับได้ที่กุฏิ เป็นหัวข้อที่พิมพ์แจก. นี่เป็นเรื่องส่วนตัว

ขอโอกาสประกาศว่า จะทำบุญเล็กอายุในปีนี้อย่างไร,
นี่เรื่องส่วนตัวจบแล้ว.

... ..

ที่นี้ก็เหลือแต่ว่า ทำใจให้พร้อม ทำใจให้พร้อม ทำ
ใจให้พร้อม, พร้อมที่จะทำมาฆบูชา เลิกตัวกูเสียเถอะ เลิก
ตัวกู ถ้ามีตัวกูมันอยู่ที่ตัวกู, ถ้าเลิกตัวกูมันไปอยู่ที่พระพุทธเจ้า
จิตไปอยู่ที่พุทธเจ้า ไปอยู่ที่พระอรหันต์, เลิกตัวกู จิตจะ
เป็นมาฆบูชาจะไปอยู่กับพระอรหันต์ ไปอยู่กับพระพุทธเจ้า.
นี่ขอให้เตรียมตัวพร้อมที่จะทำมาฆบูชา เลิกมีตัวกูเสีย
จิตก็จะตามรอยพระอรหันต์โดยอัตโนมัติ นี่มาฆบูชาที่
สูงที่สุด.

การบรรยายนี้ก็พอสมควรแก่เวลาแล้ว, ขอให้ท่าน
ทั้งหลายเตรียมใจ กายไม่ต้องก็ได้ เตรียมใจก็แล้วกัน ให้
พร้อมที่จะทำมาฆบูชา บูชาพระอรหันต์ ด้วยการเลิกตัวกูเสีย,
เลิกตัวคนเสีย จิตว่างเหมือนจิตพระอรหันต์, แล้วก็ไปรวม
กับพระอรหันต์เองโดยอัตโนมัติ.

ขอยุติการบรรยายพระธรรมเทศนา ด้วยการสมควร
แก่เวลา, เพื่อจะได้เตรียมตัวสำหรับการเวียนประทักษิณสี่
ค่อไป ณ กาลบัดนี้. เอวัง ก็มีด้วยประการฉะนี้.

อนุโมทนาและธรรมปฏิสนธการ

ในการถวายปริญญา

การศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์

สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์

ของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓

ท่านผู้เป็นประธาน ในการถวายปริญญา

และผู้มาร่วมด้วยกันทั้งหลาย,

อาตมาขอกล่าวคำแสดงความยินดี, ขอบคุณและ
อนุโมทนา, พร้อมทั้งธรรมิกถาเป็นสิ่งสุดท้าย ให้แก่ท่าน
ทั้งหลาย.

ขอแสดงความยินดีในข้อที่ว่า การช่วยกันประกาศ
คุณงามความดี หรือยกย่องคุณงามความดีนั้น มีผลพิเศษซ้อน
อยู่ประการหนึ่ง, ก็ทำให้มีผู้สนใจจะฟังอาตมาพูดนั้นเพิ่ม
ขึ้น ๆ. ในการที่ เป็นผู้ได้รับปริญญา^{นี้} ทำให้มีผู้สนใจจะฟัง
อาตมาพูด^{นี้}เพิ่มขึ้น. ข้อ^{นี้}มิได้เป็นไปเพื่อกิเลสตัณหาอะไร

แต่เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนหรือโลก จึงขอแสดงความยินดีและขอบคุณ.

แล้วก็ขอต้อนรับด้วยธรรมปฏิบัติสันถาร เพราะไม่มี
 อามิสสิ่งของอะไรมากมายที่ไหนจะมาตอบแทน ขอตอบแทน
 ด้วยหนังสือ. ข้อที่จะกล่าวเป็นธรรมปฏิบัติสันถาร เป็นการ
 อนุโมทนาไปด้วยในตัว ก็คือว่า พวกเราทั้งหมดได้ช่วยกัน
 ทำให้ธรรมะมีกำลังเพิ่มขึ้น ถ้าธรรมะมีกำลังเพิ่มขึ้น
 อธรรมก็ย่อมจะถอยกำลังเป็นธรรมดา. นี้ขอให้มองกัน
 ในแง่นี้ โลก, ต้องพูดว่า โลกกำลังจะวินาศ เพราะ
 ความเจริญทางวัตถุยิ่งขึ้น เพราะว่าความเจริญทาง
 วัตถุนี้มันส่งเสริมความเห็นแก่ตัว, มันไม่ส่งเสริมความ
 เห็นแก่ผู้อื่น หรือเห็นแก่ความถูกต้อง

ความเจริญทางวัตถุนี้มันทำให้เห็นแก่ตัวมากขึ้น ๆ,
 ยิ่งเจริญทางอุตสาหกรรมเป็นกำลังเพื่อความเจริญทางวัตถุแล้ว
 มันก็มากมายมหาศาล; มันก็ช่วยให้เพิ่มความเห็นแก่ตัวอย่าง
 มหาศาล ไม่มีอะไรที่จะเป็นเครื่องควบคุมหรือยึดหน่วงให้
 เพียงพอแล้ว มันจะต้องวินาศเป็นแน่นอน. เราต้องเห็น

กันได้ว่า ถ้ายิ่งเจริญทางวัตถุ ก็ต้องยังมีธรรมะเข้ามา
เป็นเครื่องคุ้มครอง. พุทธให้ข้อคิดที่หนึ่งว่า ยิ่งเจริญทาง
วัตถุ ต้องมีธรรมะเข้ามาเป็นเครื่องคุ้มครองให้ทัดเทียมกัน
ถ้าปล่อยให้ความเจริญทางวัตถุเป็นไปโดยส่วนเดียว มันก็ส่งเสริม
เสริมความเห็นแก่ตัวจนสูงสุด แล้วก็วิनाศเพราะเหตุนี้.

ว่าที่จริงเดี๋ยวนี้โลกนี้ก็มีความเห็นแก่ตัวอย่างมากอยู่
แล้ว, ขอให้พิจารณาคูเตลิต คนจนก็เห็นแก่ตัว, คนมั่งมีก็
เห็นแก่ตัว, คนนอกนนั้นก็เห็นแก่ตัว, สหประชาชาติเป็นที่พูด
ถกเถียงกันเรื่องระหว่างบุคคลผู้เห็นแก่ตัว มันไม่อาจจะปราบ
ปรามความเห็นแก่ตัว. United Nation อยากจะให้เป็น United
Religion Organization, UNO นี้ขอให้เปลี่ยนเป็น URO เด็ด,
United แล้วก็ Religion แล้ว Organization มันก็เป็น URO ;
ว่า ถ้ามีการรวมกำลังของศาสนาทั้งหมดแล้ว มันจะช่วย
ปราบปรามความเห็นแก่ตัว. เดี่ยวนี้เป็นแต่เพียงนั่งกลบ
เกลื่อน หรือตอบคำถาม หรือแก้ปัญหาคัดข้อเรื่องแย่งกัน
เห็นแก่ตัว แย่งกันเห็นแก่ตัว แย่งกันเห็นแก่ตัว, อาตมาเคย
อุปมาเรื่องนั้นว่า เหมือนกับท้าวมาลีวราชนั่งไล่เกลียดอยู่นั้น

ไม่มีผลอะไร, ต้องเอาธรรมะเข้าไป ธรรมะเข้าไป แล้วก็จะได้
ควบคุมความเห็นแก่ตัว.

ศุภย์ โทษร้าย อันตรายที่กำลังเกิดทั่วโลก ๆ, ถ้าพูด
ถึงมลภาวะ มลภาวะ ก็ร้ายชนิดก็ตาม มาจากความเห็นแก่
ตัวของมนุษย์^{๕๕} ๕๕, การทำลายป่า ทำลายธรรมชาติ
ก็มาจากความเห็นแก่ตัว, ข้อขัดข้องนานาประการในทุกหน
ทุกแห่ง ถนนหนทาง ทำรถ ทำเรือก็มาจากความเห็นแก่ตัว,
อาชญากรรมเพิ่มขึ้นนั้นก็เพราะเห็นแก่ตัว, ต้องเพิ่มศาล เพิ่ม
เรือนจำ เพิ่มโรงพัก แล้วก็เพิ่มโรงพยาบาลบ้า, ที่น่าละอาย
ที่สุด เพิ่มโรงพยาบาลบ้า จนไม่มีเงินจะเพิ่มแล้ว; ^{๕๖}ทั้งหมด
มันมาจากความเห็นแก่ตัว. เพราะฉะนั้นขอให้เราสนใจ
กันเป็นพิเศษว่า ความเห็นแก่ตัว ความเห็นแก่ตัวมัน
เป็นต้นเหตุแห่งความเลวร้ายทั้งปวง. ถ้าสภาก็เห็นแก่
ตัว, รัฐบาลก็เห็นแก่ตัว, พลเมืองก็เห็นแก่ตัว แล้วมันจะ
มีอะไรเหลือ. นี้ขอให้ระวัง ช่วยกันป้องกันไว้ อย่าให้มัน
ถึงขนาดคนนเลย.

ให้ทุกคนระลึกถึงโทษเลวร้ายแห่งความเห็นแก่ตัว,
ช่วยกัน ๆ ๆ ทุกคน ๆ ช่วยควบคุมความเห็นแก่ตัว, จัดการ

การศึกษาเสียใหม่ ในลักษณะที่ควบคุมความเห็นแก่ตัว
ไม่ส่งเสริมเด็กทารกให้เห็นแก่ตัวไปตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึง
มหาวิทยาลัย. นี่ความไม่เห็นแก่ตัวมันจะช่วยคุ้มครองโลก
อย่างที่กล่าวแล้วข้างต้นว่า ยิ่งเจริญทางวัตถุเท่าไรก็ต้อง
เตรียมธรรมะไว้ให้มากพอกันเถอะ ควบคุมโทษที่จะเกิดจาก
ความเจริญทางวัตถุ

ฉะนั้น ขอให้เรามาช่วยกันทุกอย่างทุกทาง ที่จะ
สร้างธรรมะควบคุมความเห็นแก่ตัว. พูดได้เลยว่า ถ้าความ
เห็นแก่ตัวหมดไป ความไม่เห็นแก่ตัวเกิดขึ้นมาแทน
โลกนี้ก็จะเป็นโลกพระศรีอารียเมตไตรย ในพริบตาเดียว;
สามารถสร้างโลกพระศรีอารียเมตไตรยได้ในพริบตาเดียว ด้วย
ความไม่เห็นแก่ตัว. ช่วยกันสร้างความเห็นแก่ตัว ระบบ
การศึกษา ระบบผลิต หรือระบบเศรษฐกิจ หรือระบบอะไร
อย่าได้เป็นไปเพื่อส่งเสริมความเห็นแก่ตัว.

เดี๋ยวนี้มันก็ส่งเสริมความเห็นแก่ตัวโดยไม่รู้สึกรู้สีกตัว,
มันก็ส่งเสริมกันมาก ฉะนั้นอาชญากรรมจึงมีมาก, อาชญา-
กรรมที่ไม่เคยมี ก็มี, เรื่องยาเสพติด เรื่องโรคเลวร้ายอะไร

เหล่านี้, มันมาจากความเห็นแก่ตัว, ของใหม่ ๆ นั้นมันเพิ่งเกิดขึ้น เมื่อมีความเห็นแก่ตัว. ขอพุดสักหน่อยว่า น่าละอาย สัตว์เดรัจฉาน, สัตว์เดรัจฉานไม่ได้เพิ่มความเห็นแก่ตัว; แต่ก่อนนั้นมันอยู่อย่างไร เคียนมันก็ยังอยู่อย่างนั้น, มันมีความเห็นแก่ตัวเท่านั้น, มันไม่ได้เพิ่มความเห็นแก่ตัว ปัญหาจึงไม่มีในโลกสัตว์เดรัจฉาน. ส่วนในโลกมนุษย์เวลานั้นเพิ่มความเห็นแก่ตัวทุกยุคทุกสมัย ทุกยุคทุกสมัย แล้วมันจะเพิ่มมากที่สุดในยุคนี้. ยุคเจริญด้วยวัตถุอุตสาหกรรมนี้ เรื่องเป็นนิกส์เป็นเนกส์ ระวังให้ดีเถอะ, ถ้ามันไม่มีธรรมะมาช่วยคุ้มครองให้เพียงพอแล้ว มันก็เท่ากับเชือกคอตัวเองไม่ต้องสงสัย.

ขอให้สนใจเรื่องที่จะกำจัดความเห็นแก่ตัว ด้วยการศึกษาด้วยเครื่องมือทุกชนิด, เอาความไม่เห็นแก่ตัวเข้ามาเป็นที่พึ่ง แล้วโลกนั้นมันก็จะรอด โลกนั้นมันก็จะรอด. ฉะนั้นขอให้ช่วยกันคิดพยายามช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้เกิดความไม่เห็นแก่ตัว.

เอ้า, ที่นี้ก็ขอพูดต่อไปสักหน่อยว่า พระพุทธศาสนาเสนอจะประเสริฐ ในการที่จะกำจัดความเห็นแก่

ตัว, คือสอนเรื่องอนัตตา เรื่องไม่มีตัว. ถ้าเข้าใจความไม่มีตัว, ไม่มีตัวแล้วมันจะเห็นแก่ตัวได้อย่างไร; เพราะมันไม่มีตัวที่จะเห็น มันก็ไม่เห็นแก่ตัวโดยอัตโนมัต. ฉะนั้นขอให้พระพุทธศาสนากลับมา สอนเรื่องไม่มีตัวนี้แหละ, ซึ่งคนโง่เข้าใจไม่ได้ แล้วหัวเราะเยาะ, นั่นแหละจะเป็นที่ฟังในอนาคต.

ไม่มีตัว มันเป็นแต่เพียงธรรมชาติ, ของธรรมชาติ ตามธรรมชาติ, กายกับใจ ๒ อย่างนี้พอแล้ว เป็นธรรมชาติ เป็นไปตามธรรมชาติ; ไม่ต้องมีสิ่งที่ ๓ คือ อาตมัน หรือ อัตตา หรือ ego หรือ self, soul อะไร ไม่ต้องมี, ไม่ต้องมีสิ่งที่ ๓ มีแต่เพียงว่า กาย กับ ใจ มันมีระบบประสาทที่กายช่วยให้ใจรู้สึกสิ่งต่างๆ ได้ นี้พอแล้ว. เห็นรูป ฟังเสียง ตมกลิ่น ลิ้มรส โผฏฐัพพะ กิณนี้กรู้สึกอะไรก็ได้โดยไม่ต้องมีอัตตาหรือตัว มีแต่ว่าระบบประสาท ก็กายกับใจรู้สึกอย่างไรก็แก้ไขไป ในส่วนที่ต้องแก้ไข มันก็พอ ไม่ต้องมีตัว ถ้ามีตัวมันจะเห็นแก่ตัว.

ตัวอย่างง่ายๆ ว่า ถ้าตาเห็นรูป เมื่อมีการเห็นรูป ก็ขอให้ตามันเห็น อย่าว่าตัวก็เห็น, เมื่อมีการได้ยินเสียง

ก็ให้ระบบประสาทหูได้ยิน อย่าว่าตัวหูได้ยิน, ถ้ามันได้กลิ่น
หอม ก็ระบบประสาทที่จมูกมันได้กลิ่นหอม อย่ามีตัวหูหอม
เลย, อย่ามีตัวกู้อร่อยทางลิ้น, อย่ามีตัวกู้อร่อยทางผิวหนังเลย,
มันเป็นเรื่องของระบบประสาทโดยไม่ต้องมีตัวกู. นี่ท่านลอง
คิดดูว่า ความเห็นแก่ตัวมันเกิดได้ยาก เพราะมันไม่ได้มีตัวกู.
ในด้านตรงกันข้ามฝ่ายลบก็ว่า ถ้ามีคบาตนิวก็ให้มีคบาตนิว
อย่าให้มีคบาตกู. เตียวหนีมันโง่ มันบาตนิวนึกเดียว มันก็
ว่ามีคบาตกู มันกลัว มันกลัวตายขึ้นมา ถ้ามีคบาตกูมันกลัว
ตาย, ถ้ามีคบาตนิวมันไม่เป็นไรนี่. ฉะนั้น ขอให้มันอยู่ที่
ว่าตามธรรมชาติ, ระบบประสาทตามธรรมชาติ, ไม่ต้องมีตัวกู
ทั้งฝ่ายบวกและทั้งฝ่ายลบ; เมื่อไม่มีตัวกู มันก็ไม่เห็นแก่
ตัวกูเท่าอันนั้นแหละ.

นี่เป็นหลักสำคัญที่สุดของพระพุทธศาสนา ที่ไม่
เหมือนกับศาสนาทั้งหลาย, ซึ่งโดยมากมีตัวกูมีตัวตน มีจอม
ตัวตน, เป็นพระเป็นเจ้าเป็นอะไรก็สุดแท้ มันมีตัวตนทั้งนั้น.
แต่พระพุทธเจ้าท่านสอนอย่างไม่มีตัวตน แล้วก็ไม่มีใครสอน
ให้ตีให้สูงไปกว่าท่านอีกได้ต่อไป มันก็ควรจะสิ้นสุดในเรื่องนี้.

ฉะนั้น เราปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้า ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ มันทำหน้าที่ ก็อย่าว่าตัวกูทำหน้าที่, มันเกิดความรู้สึกเป็นสุขขึ้นมา ก็ระบบประสาท ไม่ใช่ตัวกูเป็นสุข, แม้เกิดความทุกข์ขึ้นมา ก็ระบบประสาทมันก็รู้สึก ไม่ใช่ตัวกูเป็นทุกข์, จะเป็นเวทนาที่ดี เกิดสัญญาสำคัญมันหมายที่ดี ให้เป็นเรื่องของจิตของระบบประสาท อย่าเป็นตัวกู, จะเกิดความคิดความนึกเป็นสังขารขึ้นมา ก็ให้เป็นเรื่องของธรรมชาติของจิต ของความคิดความนึกของจิต มิใช่ของตัวกู.

สอนลูกเด็ก ๆ ให้รู้เรื่องกันเสียตั้งแต่อยู่ชั้นอนุบาลเลย, ว่าโดยแท้จริงมันไม่มีตัวกู แต่ความโง่มันก็สร้างตัวกูขึ้นมาจนได้. มีความรู้สึกเช่นว่าอร่อยขึ้นมาอย่างนั้นก็ตัวกูเป็นผู้อร่อยเกิดขึ้น. นี่มันประหลาดที่ว่า ผู้กระทำเกิดที่หลังการกระทำ, เขาหาว่าผิด logic ไม่เชื่อ, แต่ที่จริงมันเป็นอย่างนั้น เพราะผู้กระทำมันลม ๆ แล้ง ๆ ไม่ใช่ของจริง. พอเกิดเจ็บขึ้นมาเท่านั้นแหละ มันจะเกิดความรู้สึกขึ้นมาว่ากูเจ็บ; เพราะฉะนั้นกูเป็นมายามันเพิ่งเกิด ผู้กระทำเกิดที่หลังการกระทำ, มีความรักเกิดขึ้นในใจ ก็จะเกิดตัวกูผู้รัก,

มีความโกรธไม่พอใจเกิดขึ้นในใจเท่านั้น มันก็เกิดตัวผู้โกรธ, ความเกลียด ความกลัว ความอิจฉาริษยา ความอะไรต่างๆ มันเกิดก่อน แล้วตัวผู้ ตัวผู้เป็นอย่างนั้นแหละมันเกิดทีหลัง ให้รู้เรื่องนี้ไว้. ถ้าเห็นว่ามันไม่ถูก logic ก็ขอให้ดูเอาเอง ก็แล้วกัน ไม่ต้องไปอ้างอะไรที่ไหน, ดูความรู้สึกในใจที่แท้จริงก็แล้วกัน, แล้วเราก็ไม่มีตัวตนสำหรับที่จะเห็นแก่ตน. อันนี้เป็นวิทยาศาสตร์ของพระพุทธศาสนา เป็นวิทยาศาสตร์สูงสุด แล้วอันนี้แหละจะดับทุกข์ได้, ความรู้สึกว่ามีตัวตนไม่อาจจะดับทุกข์ได้ ต้องเห็นความจริงของธรรมชาติที่ไม่มีตัวตน แล้วตัวตนเพิ่งเกิดขึ้นมาด้วยความโง่; เพราะฉะนั้นสิ่งที่สร้างความโง่ก็คืออวิชา อวิชา—ความโง่ ความไม่รู้.

ขอทำความเข้าใจตรงนี้ว่า เรามีอวิชาเป็นม่านแห่งความโง่, นี้เราหาไม่พบ เพราะม่านแห่งความโง่นี้มันบัง บังหมด โดยเฉพาะบังพระพุทธเจ้า. ท่านช่วยฟังให้คินะ อย่าหาว่าจ้วงจาบ พระพุทธเจ้าประทับนั่งอยู่ที่หลังม่านแห่งความโง่ของพวกเรา, พระพุทธเจ้าประทับนั่งอยู่ข้างหลังม่านแห่งความโง่ของท่านทั้งหลาย; ถ้าท่านทั้งหลายไม่เอาม่านแห่งความโง่ด้วยอวิชานี้ออกไปแล้ว ไม่มีหวังที่

จะพบพระพุทธเจ้า. คนโง่ก็ไปเที่ยวหาพระพุทธเจ้าที่อินเดียบ้าง, ที่วัด ในโบสถ์ที่ไหนต่าง ๆ ไม่หาที่หลังม่านแห่งความโง่. ม่านแห่งความโง่ของตัวอยู่ที่ไหนก็ยังไม่รู้ แล้วจะหาพบหรือ, ต้องหาพบม่านแห่งความโง่ของตน แล้วแหวกไปหน่อย ก็พบพระพุทธเจ้านั่งอยู่ที่ตรงนี้, สัปพันหรือเผาไปเลยก็ยิ่งดีไ้ม่านแห่งความโง่นี้.

ท่านได้สอนว่าตัวคนมิได้มีอยู่จริง มันเกิดขึ้นเพราะความโง่, เพราะอวิชชาทำให้เกิดขึ้นมา. มีตบาคันว ก็ว่ามีตบาคู, ตาเห็นรูปก็ว่ากูเห็นรูป, เวทนาเกิดขึ้น ก็ว่ากูเกิดเวทนา, ไม่ได้รู้สึกว่าเป็นระบบประสาทตามธรรมชาติ ฉะนั้นขอให้เรียนความจริงข้อนี้ในฐานะวิทยาศาสตร์ของธรรมชาติ แล้วตัวกูมันก็จะไม่เกิด.

ความยากลำบากมันอยู่ที่ว่า ความรู้สึกที่เป็นบวมและความรู้สึกที่เป็นลบ, ถูกใจก็เป็นบวม ไม่ถูกใจก็เป็นลบ พอความรู้สึกถูกใจเกิดขึ้นเป็นบวม มันก็ตัวกูบวม, ตัวกูที่จะเอา, ตัวกูที่จะรัก, ตัวกูที่จะยึดครอง, ตัวกูที่จะได้. ถ้ามันเกิดความรู้สึกที่เป็นลบ มันก็เกิดตัวกูลบ มันก็จะฆ่า, มันก็

จะทำลาย, มันก็จะทำความวินาศ นี่มันเป็นตัวถูกบวกตัวถูกลบอยู่. ความเป็นบวกความเป็นลบนี้มันลึกลับเหลือเกิน, ยากที่จะรู้จักหรือแก้ไขได้ แต่มันก็ยังเป็นทางที่แก้ไขได้; ถ้าเห็นว่า ความเป็นบวกหรือความเป็นลบนั้น เป็นสิ่งที่ความโง่สร้างขึ้นให้เป็นบวก สร้างขึ้นให้เป็นลบ ตามธรรมชาติแล้วไม่เป็นบวกไม่เป็นลบ.

ท่านผู้ใดศึกษาเรื่องปฏิจัสมุปบาทในพระพุทธานุสสนให้เข้าใจแจ่มแจ้งตลอดคสาย แล้วจะเห็นได้ว่าไม่มีบวกไม่มีลบดอก, แต่มันมีว่า เผอิญไปถูกกับความพอใจก็เป็นบวก ไม่ตรงก็เป็นลบ. มันเป็นธรรมชาติทั้งบวกและลบ คือไม่มีบวกไม่มีลบที่แท้จริง, มันเป็นแต่เพียงความโง่ สร้างขึ้นมาให้เป็นบวกให้เป็นลบ.

เดี๋ยวนี้เราจะใช้วิทยาศาสตร์ช่วยก็ได้ ทำลายความรู้สึกว่าเป็นบวกเป็นลบ หรือเห็นปฏิจัสมุปบาทได้ง่ายขึ้น ก็ว่า อย่าไปหลงความหลอกลวงของความสัมพันธ์อันถูกส่วนระหว่างเวลากับเทศะ time and space, relativity of time and space นั้นแหละคือของหลอกอย่างยิ่ง, พอมันสมสัด

สมส่วนเหมาะสมแล้ว มันก็ออกมาเป็นบวกบ้าง ออกมาเป็นลบบ้าง, พอผิดส่วนนิดเดียวที่เป็นบวก ก็ไม่เป็นบวก ที่เป็นลบก็ไม่เป็นลบ, มันผิดใน ส่วน time ก็ได้ ผิดใน ส่วน space ก็ได้, ที่เป็นอ้อยก็ไม่อ้อย ที่เป็นหอมก็เป็นเหม็นไปเลย. ถ้าเราศึกษาความซ้อนกันให้มากๆ ในทางวิทยาศาสตร์ ก็รู้พุทธศาสนาได้เหมือนกัน. ฉะนั้น ขอให้ช่วยกันนำมา สอนเรื่องคำสอนของไอน์สไตน์เรื่อง relativity of time and space นี้ช่วยกันศึกษามากๆเถิด จะรู้ว่า เรื่องบวกเรื่องลบนี้มันเรื่องหลอกทั้งนั้นแหละ มีผลเช่นเดียวกับรูปภูิจจ-สมุปบาท ไม่มีบวกไม่มีลบ; เพราะฉะนั้น จิตมันก็ไม่มีตัวตน จิตมันก็เป็นกลางซี, จิตมันก็ที่ คงที่อยู่ในความถูกต้อง, ไม่มีอะไรมาปรุงแต่งให้เป็นบวก ไม่มีอะไรปรุงแต่งให้เป็นลบ มันก็หมดปัญหา.

ถ้าคนเราไม่รู้สึกเป็นบวกและเป็นลบ มันก็หมดปัญหา คือไม่เกิดกิเลส; เพราะไม่เห็นแก่ตัว มันไม่มีอะไรที่จะให้รัก ไม่มีอะไรที่ให้โกรธ, ตัวกูมันเกิดไม่ได้. แม้จะมีการกระทำที่เป็นความรู้สึก ก็เป็นของธรรมชาติไป ของตาของหู ของจมูก ของลิ้น ของกาย ของใจไป ของรูป ของเสียง

ของกลิ่นไป ไม่ใช่ของตัวคน. จิตที่คิดก็อย่างประเสริฐมันก็ไม่ใช่ตัวคน มันเป็นเรื่องธรรมชาติของจิต, กายนั้นก็ทำอะไรได้มากมายเหมือนกัน แต่ไม่ต้องเป็นตัวคน มันเป็นเรื่องตามธรรมชาติของกาย. รู้จักนามรูปอย่างเพียงพออย่างนี้แล้ว ว่าเป็นธรรมชาติอย่างนี้ แล้วก็ไม่ได้เกิดความรู้สึกว่าตัวคน. นี่คือหัวใจของพระพุทธศาสนา กล่าวไว้เป็นคำสั้น ๆ คำเดียวว่า อนัตตา.

อนัตตาเป็นเครื่องคุ้มครองไม่ให้เกิดความทุกข์, แขนอนัตตานั้นดีกว่าแขนพระพุทธรูป เครื่องวางเป็นไหน ๆ. เอาอนัตตามาแทนพระเครื่องวาง หรือว่าถ้ามีพระเครื่องวางก็บรรจุอนัตตาไว้ในพระเครื่องวาง อย่าให้ลืมว่า มันเป็นอนัตตา แปลว่า มิใช่ตัวคน มิใช่ตัวคน มิใช่ตัวคน. คำนี้มีผู้แปลผิด ๆ ว่า ไม่มีตัวคน มันไม่ได้มันผิด มันไม่ใช่ตัวคน. มันมี มีมากมาย, แล้วก็ตัวคนมาตั้งแต่อันแต่ออก ตั้งแต่แรกเกิด มันมีตลอดเวลาว่าตัวคน นั้นความโง่ ม่านแห่งความโง่. ทำลายม่านแห่งความโง่เสีย โอ้, มันธรรมชาติ ไม่ได้มีตัวคน, พอไม่มีตัวคน มันก็ไม่มีทางที่จะเห็นแก่ตน, เมื่อไม่เห็นแก่ตน จิตก็คงที่เป็นกลาง ไม่ถูกหลอกให้เป็นบวก ไม่ถูกหลอก

ให้เป็นลบ มันก็ไม่เห็นแก่ตน มันก็ไม่เกิดเรื่องกิเลส ไม่มี
กิเลส ไม่มีทางจะเกิดกิเลส.

ฉะนั้น ขอให้ศึกษาเรื่องอนัตตา เป็นเรื่องสูงสุดของ
พระพุทธศาสนาไว้ เป็นเครื่องคุ้มครองตนและคุ้มครองโลก
มันจะช่วยโลกให้พ้นจากความวิनाศ. ถ้าโลกยังเจริญด้วยวัตถุ
เพียงไร ขอให้มีความรู้เรื่องอนัตตาเพิ่มขึ้นเพียงนั้น แล้วก็
คุ้มครองโลกไว้ไม่ให้ต้องวินาศ สร้างอุตสาหกรรมมากกว่า
สักร้อยเท่าพันเท่าก็ไม่วินาศ; แต่ถ้าว่ามันมีอุตสาหกรรมโดย
ไม่มีธรรมะที่ถูกต้องช่วยควบคุมแล้ว มันจะสร้างความเห็นแก่
ตัวนั้นครองโลก แล้วมันก็วินาศไม่ต้องสงสัย.

ขอฝากไว้แต่ทุกท่านทุกคนว่า พระพุทธศาสนา
ของเราสอนเรื่องอนัตตา แปลว่ามีใช้ตน, ถ้าสุกโต้ง
ฝ่ายนี้มันว่า อัตตาๆ มีตนๆๆ, ถ้าสุกโต้งฝ่ายโน้นมันไม่มี
อัตตา นีรัตตาๆ ไม่มีตัวตน ไม่มีตัวตนเสียเลย, แต่ว่าพระพุท
ศาสนาอยู่ตรงกลาง อนัตตา มีตนซึ่งมิใช่ตัวตน. ช่วย
ฟังให้ดี มีตนซึ่งมิใช่ตัวตน. เราพูดให้ฝรั่งฟังในข้อนี้ลำบาก
เหลือเกิน ว่ามีตัวตนซึ่งมิใช่ตัวตน, พูดไป เขาก็หัวเราะ

you are you with not real you. เขาฟังว่าเป็นไปไม่ได้
 เรามีตัวตนเสมอ, เรามีตัวตนซึ่งมันมิใช่ตัวตน ฟังเข้าใจไม่ได้
 แต่นั่นคือความจริง.

ฉะนั้น ขอให้สนใจเถอะว่า ธรรมะที่จะช่วยเราได้นั้น
 ก็ธรรมะเรื่องอนัตตา ไม่มีตัวตน แล้วก็ไม่เห็นแก่ตน, แล้ว
 มันก็ไม่สึกใด ๆ มันไม่มีหลงบวกไม่มีหลงลบ, อยู่เหนือ
 บวกเหนือลบไปเสียหมด เป็นอันว่าหมดปัญหา. นี่ขอให้ท่าน
 ทั้งหลายช่วยกันเผยแผ่ ช่วยซึ่งกันและกันให้ได้ปฏิบัติ มี
 ความรู้เรื่องอนัตตา.

อาตมาขอแสดงความขอบคุณอีกครั้งหนึ่ง ต่อท่าน
 ผู้เป็นประธานของการมาถวายปริญญา ว่าคงจะช่วยให้คนฟัง
 อาตมามากขึ้น, หรืออยากจะฟังมากขึ้น หรือจะเชื่อและนำ
 ไปพิจารณาพิจารณามากขึ้น เพราะว่ามันมีเครดิตขึ้นมาบ้างแล้ว.
 ให้มันมีผลว่า ให้เราสนใจธรรมะมากขึ้น ให้ธรรมะมีกำลัง
 เพิ่มขึ้น ให้ธรรมมันถอยกำลังลงไป แล้วโลกนี้ก็จะรอด.

สรุปความสั้น ๆ อีกครั้งหนึ่งว่า โลกจะวินาศเพราะ
 ความเห็นแก่ตัว, จึงรีบสร้างธรรมะคือความไม่เห็นแก่

ตัว มาให้ทัน เทียมทันเพียงพอกับความเจริญทางวัตถุ ซึ่งมันส่งเสริมความเห็นแก่ตัว. วัตถุมันส่งเสริมความเห็นแก่ตัว ส่งเสริมกิเลส เราต้องเอาเครื่องป้องกันคุ้มครองมาให้เพียงพอ คืออนัตตา อนัตตา—ไม่ใช่ตัว อย่าให้ถูกหลอกโดยอวิชชาอีกต่อไป. พระพุทธเจ้าประทับนั่งอยู่หลังม่านแห่งความโง่ของตนเอง รีบหาให้พบ รีบหาให้พบ, แหวกม่านนั้นหน่อยหนึ่งก็พบพระพุทธเจ้า, เอาไฟเผาเสีย สับเสี้ยก็ได้ให้ไม่มีม่านแห่งอวิชา แล้วพระพุทธเจ้าก็จะอยู่กับเราตลอดเวลา, ไม่ต้องไปหาที่อินเดีย, ไม่ต้องไปหาที่วัด ไม่ต้องไปหาในโบสถ์ ไม่ต้องไปหาที่ไหน, พระพุทธเจ้าจะอยู่กับเรา ถ้าเราเพิกสิ่งที่กั้นขวางกัน คือม่านแห่งความโง่ออกไปเสียได้.

ขอฝากท่านทั้งหลายไว้โดยใจความว่าอย่างนี้ว่า พระพุทธศาสนามีอย่างนี้. ขอให้ช่วยกันส่งเสริมพระพุทธศาสนา, เผยแผ่พระพุทธศาสนา, ช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้ปฏิบัติพระพุทธศาสนา.

นี่คือคำกล่าวของอาตมา รวมความว่า ขอแสดงความขอบพระคุณในการถวายปริญญา, ขอนุโมทนาในการ

กระทำ^๕ และขอให้เข้าใจสิ่งที่กระทำ^๕ และให้ได้ประโยชน์
 จากสิ่งที่กระทำ^๕อย่างสูงสุด แล้วให้มีความเป็นพุทธบริษัท^๕
 เจริญออกงามแท้จริงสูงยิ่ง ๆ ขึ้นไป. มีความเป็นพุทธบริษัท^๕
 คือความเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานยิ่ง ๆ ขึ้น ๆ ไป, รู้แล้วก็
 ตื่นจากหลับ แล้วก็เบิกบานเหมือนดอกไม้บานยิ่ง ๆ ขึ้น ๆ ไป
 สมกับความเป็นพุทธบริษัท^๕ของกันและกัน จงทุก ๆ ท่านเทอญ.

รายนามผู้บริจาคค่าพิมพ์
หลักเกณฑ์ที่จะช่วยโลกให้รอดอยู่ได้

คุณธงชัย บุญสนอง	๓๐๐ บาท
คุณสุกิม จันทโรสภีพันธ์	๕๐๐ บาท
คุณนันทริยา ลำเจียกเทศ	๕๐๐ บาท
คุณสมทรง ปุญญฤทธิ์	๑,๐๐๐ บาท
คุณนิคม เจตน์เจริญรักษ์	๑,๐๐๐ บาท
คุณสมปอง—สอาด กองสุวรรณ	๒,๐๐๐ บาท
คุณวัชรพร ลำเจียกเทศ	๓,๐๐๐ บาท
คุณพรวิริย์ ลำเจียกเทศ	๓,๐๐๐ บาท
คุณศศิธร—จำรูญ ลำเจียกเทศ	๕,๐๐๐ บาท
คุณการุญ—สว่าง อุณาкул	๑,๐๐๐ บาท
คุณจาด อรุณรัตน์	๑,๐๐๐ บาท
คุณวนิดา นิไลคม	๑,๐๐๐ บาท
ไม่ออกนาม	๘๐๐ บาท
คุณพร้อมเพรา ธรรมวิญญา	๖๐๐ บาท

คุณบัญชา เกลิมชัยกิจ	๕๐๐ บาท
คุณทัศนีย์ ธรรมรัช	๕๐๐ บาท
คุณชุ่มเมือง โคตรจิน	๕๐๐ บาท
คุณวรรณช—สุรภาพ อุณาภูล	๕๐๐ บาท
พ.ญ. สุกข์ จันทรจำปี	๓๐๐ บาท
คุณพงศ์จันทร์ หัตถ์รัตน์	๓๐๐ บาท
คุณกัญญา วรรณตร	๒๐๐ บาท
พ.ญ. อนงค์ นนทสุต	๒๐๐ บาท
คุณอัจฉรา สิงหเสนี	๒๐๐ บาท
คุณจันทร์อร่าม นาคทอง	๒๐๐ บาท
คุณฉลวย	๑๐๐ บาท
คุณสนิทพร รัตนสุนทร	๑๐๐ บาท
คุณนิรมล กิตติยานันท์	๑๐๐ บาท

รวม ๒๔,๕๐๐ บาท

รายชื่อหนังสือ ชุดหมุนลือ

อันดับ	เรื่อง	พิมพ์ครั้งที่	อันดับ	เรื่อง	พิมพ์ครั้งที่	อันดับ	เรื่อง	พิมพ์ครั้งที่
๑.	พระพุทธรูปเศวตฉัตร	๔	๒๔.	นิเวศน์	๒	๔๒.	อดัมมยตา กับ สันติภาพ	๑
๒.	การศึกษาคืออะไร?	๑	๒๕.	วันครู	๑	๔๓.	พระรัตนตรัย	
๓.	การทำงานคืออะไร?	๑	๒๖.	แผ่นดินทองต้องสร้างด้วยแผ่นดินธรรม	๑		ที่ท่านทั้งหลายยังไม่รู้จัก	๑
๔.	ทรัพย์สินสมบัติคืออะไร?	๑	๒๗.	เมื่อพอใจในหน้าที่ ที่กำลังกระทำ ก็มีสวรรค์อยู่ ณ ที่นั่นเอง. เมื่อไม่รู้จักตัวเอง ก็ไม่รู้ว่าจะควรจะมีหน้าที่อะไร	๑	๔๔.	การพัฒนาชีวิตโดยพระไตรลักษณ์จัดเป็นอดัมมโย	๑
๕.	สิ่งที่ดีที่สุดในชีวิตมนุษย์	๑				๔๕.	ปฏิหารย์แห่งอดัมมยตา	๑
๖.	ปัญหาที่เกิดจากการศึกษาไม่สมบูรณ์แบบ	๑				๔๖.	สหัชกรรมของอดัมมยตา และ อดัมมยตากับปัญหาของมนุษย์ยุคปรมาณู	๑
๗.	ปาวณา และธรรมะในฐานะสิ่งที่ต้องศึกษา	๑	๒๘.	ความเป็นพระอรหันต์	๑	๔๗.	พระพุทธเจ้าที่ท่านยังไม่รู้จัก และ อุดมคติของความ เป็นแพทย์	๑
๘.	ชาติในปัจจุสมุปบาท	๑	๒๙.	ธรรมะคุ้มครองโลก	๑	๔๘.	การเห็นพระพุทธเจ้า พระองค์จริง และ พระพุทธเจ้ามีอยู่ในทุกหนทุกแห่ง	๑
๙.	ทางออกที่ ๓ แห่งยุคปัจจุบัน	๑	๓๐.	คุกของชีวิต กับ เส้นที่ของคุก	๑	๔๙.	ชีวิตที่ไม่เสียชาติเกิด	๑
๑๐.	การบวชคืออะไร?	๑	๓๑.	กระแสแห่งชีวิตเป็นสิ่งที่ต้องรู้จัก	๑	๕๐.	หลักเกณฑ์ที่จะช่วยโลกให้รอดอยู่ได้	๑
๑๑.	ศาสนาคืออะไร?	๑	๓๒.	สิ่งแรกที่จะต้องรู้จักกันนี้คือความทุกข์	๑	๕๑.	เด็กอายุแล้วมาอยู่กับ อดัมมยตา	๑
๑๒.	ตัวตนคืออะไร?	๑	๓๓.	การหมดความเห็นแก่ตัวคือหมดทุกข์	๑			
๑๓.	อานาปานสติภาวนา	๑	๓๔.	ชีวิต คือขันธทั้งห้า มิใช่ตัวตน	๑			
๑๔.	ธรรมะในฐานะสิ่งที่ต้องศึกษาทั้งชนิดมีตัวตนและไม่มีตัวตน	๑	๓๕.	อดัมมยตาภาวนา	๑			
๑๕.	คุณพระไม่ตาย	๑	๓๖.	อดัมมยตาประยุกต์	๑			
๑๖.	คุณพระไม่ตายและเกิดมาทำไม?	๑	๓๗.	อดัมมยตาใช้หย่าอะไรได้บ้าง	๑			
๑๗.	ความรักดี	๑	๓๘.	เด็กจะเป็นผู้สร้างโลกในอนาคต	๑			
๑๘.	เกี่ยวกับสิ่งที่เรียกว่า "พระเจ้า"	๑	๓๙.	ผู้มีอานาปานสติภาวนาอย่างสมบูรณ์แบบ	๑			
๑๙.	ครูคือผู้ทำหน้าที่สร้างโลก	๑	๔๐.	การใช้อานาปานสติให้เป็นประโยชน์ในบ้านเรือน	๑			
๒๐.	การทำวัตรตามแบบโบราณ	๑	๔๑.	บทช่วยจำสำหรับเรื่อง อดัมมยตา	๑			
๒๑.	ประมวลปรมัตถธรรมที่คนธรรมดาควรทราบ	๑						
๒๒.	โลกอื่น	๑						
๒๓.	ความเกิดแห่งทุกข์ และความไม่เกิดแห่งทุกข์	๑						

หลักเกณฑ์ที่จะช่วยโลกให้รอดอยู่ได้.

(มาฆบูชา ปี ๒๕๓๓)

และ

อนุโมทนาและธรรมปฏิบัติสนธาร.

- วันมาฆบูชา เป็นวันพระอรหันต์, เป็นวันแสงสว่างของโลก.
- โอวาทปาฏิโมกข์ คือหลักเกณฑ์หรือความจริง ที่จะช่วยโลกให้รอดอยู่ได้.
- โลกเจริญด้วยอุตสาหกรรม ก็เกิดกิเลสอุตสาหกรรมเหมือนกัน; ต้องมีธรรมะไว้ให้มากพอ จึงจะป้องกันไม่ให้กิเลสอุตสาหกรรมทำลายโลก.
- อย่าให้ความดีและความชั่วมาครอบงำ แล้วไม่เห็นแก่ตัว บ้านเมืองก็เยือกเย็นเป็นโลกพระศรีอารียเมตไตรย.
- วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๓๓ เป็นวันอายุครบ ๘๔ ปี ขอทำกุศลพิเศษ เรียกว่า เลิกอายุ.
- เลิกอายุไม่ใช่ตาย แต่เป็นการหมดปัญหาหมดความผูกพันเกี่ยวกับอายุ.
- การทำบุญเลิกอายุ ไม่มีการเลี้ยง ไม่มีการสวดพุทธมนต์ ไม่รับของขวัญ, ไม่มีการกระทำที่รบกวนคนอื่น; มีแต่การงดอาหาร, สวดบทสวดที่แสดงความจริงของนามรูป เช่น โพชฌงค์, ทำอานาปานสติ ทำความสงบสูงสุด คือเลิกตัวกู.
- โลกกำลังจะวินาศเพราะความเห็นแก่ตัว ต้องมีธรรมะเข้ามาเป็นเครื่องคุ้มครอง.
- จงช่วยซึ่งกันและกัน ให้มีความรู้เรื่องที่เป็นหัวใจของพุทธศาสนา คือเรื่องอนัตตา ซึ่งจะเป็นเครื่องวางคุ้มครองไม่ให้เกิดความทุกข์.
- เรามีอวิชชาเป็นม่านแห่งความโง่, แหวกม่านนี้ออกก็จะพบพระพุทธรองค์.